PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

NOVADNIEKS

● OTRDIENA, 2007. GADA 13. NOVEMBRIS ● Nr. 84 (7779) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,28

ISSN 1407-9321

ATGRIEŽOTIES PIE PUBLICĒTĀ

PREIĻU GALVENĀ BIBLIOTĒKA
BĒRNU LITERATŪRAS NODAĻA

30. novembris – pēdējā diena pieteikties lauku zemes izpirkšanai

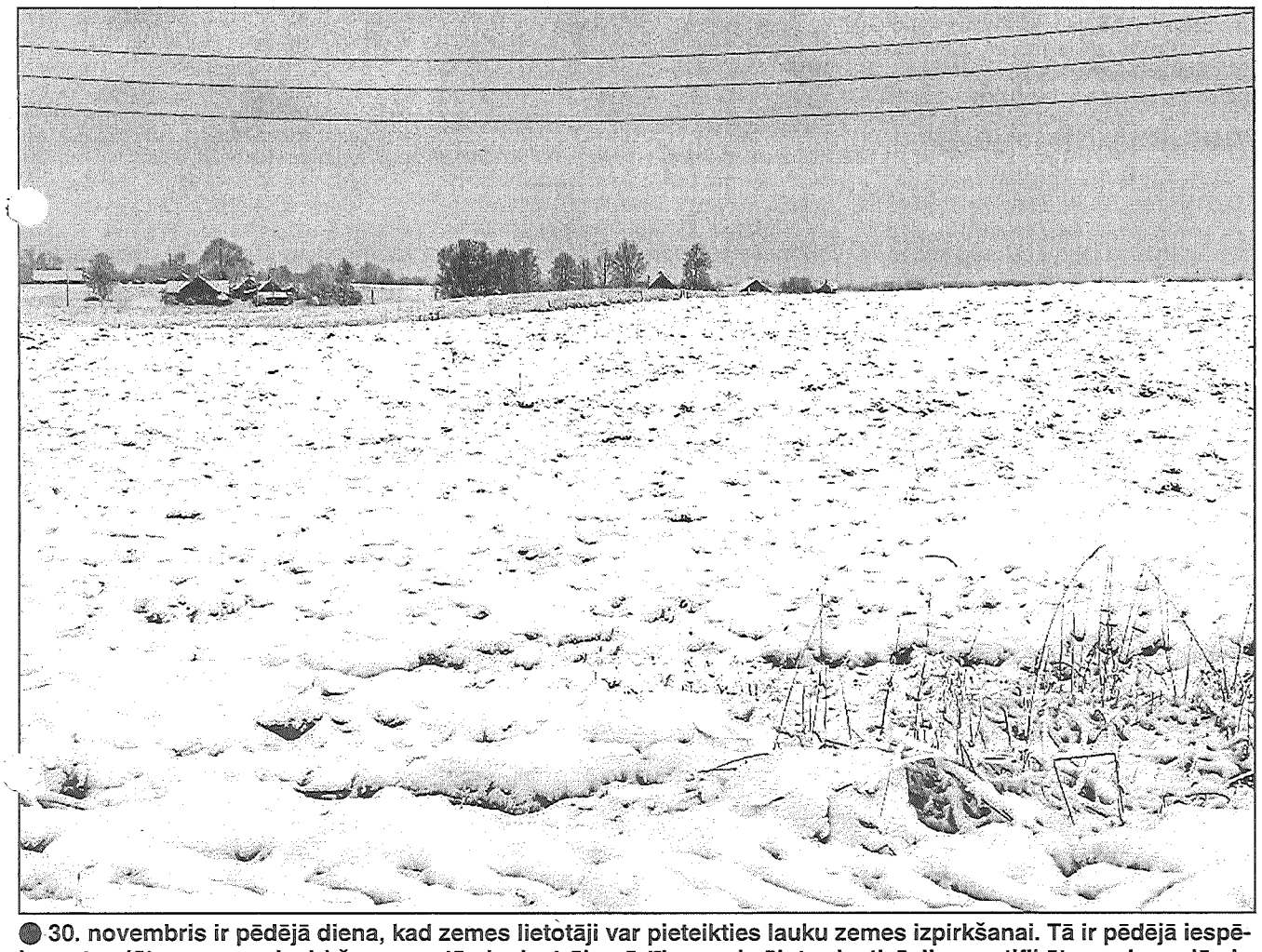

● 30. novembris ir pēdējā diena, kad zemes lietotāji var pieteikties lauku zemes izpirkšanai. Tā ir pēdējā iespēja pretendēt uz zemes izpirkšanu par tās kadastrālo vērtību, maksājot privatizācijas sertifikātos vai naudā. Ja šis termiņš tiks nokavēts, turpmāk zemi varēs izpirkt tikai, ja pašvaldība to vēlēsies pārdot, kā arī par tās tirgus vērtību, kas būs ievērojami augstāka. Šobrīd iespēju pieteikties lauku zemes izpirkšanai Latvijā ir izmantojuši tikai aptuveni 10% no 28 000 personu, kam normatīvajos aktos dotas tādas tiesības. Foto: A.Dzerkalis

«Novadnieka» 19. oktobra numurā bija publicēts Latvijas Republikas Valsts zemes dienesta Latgales reģionālās nodaļas vadītājas M.Sokolovas sagatavotais materiāls par papildus iespējām pieteikties lietošanā piešķirtās zemes izpirkšanai. Pagājis jau gandrīz mēnesis, bet Preiļu rajonā iedzīvotāju interese nav liela. Lai mudinātu nepalaist garām svarīgo datumu, Valsts zemes dienesta speciālisti šajā sakarā atgādina svarīgākās lietas.

Valsts zemes dienesta sabiedrisko attiecību speciāliste Ilze Goba informē, lai nodrošinātu, ka pastāvīgie zemes lietotāji būtu informēti par savām tiesībām pieteikties zemes izpirkšanai un rosinātu viņus izmantot šo iespēju iegūt zemi privātīpašumā, septembrī Valsts zemes dienests katram pastāvīgajam lietotājam, kam ir tiesības pieteikties zemes izpirkšanai, nosūtīja informatīvu vēstuli uz personas deklarēto dzīvesvietas adresi. Oktobrī papildus informatīvas vēstules tika nosūtītas 242 nepilsoņiem, kas bija pieteikušies zemes izpirkšanai līdz 2006. gada 31. augustam un kam atbilstoši tobrīd spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem nav tiesību izpirkt lauksaimniecībā vai mežsaimniecībā izmantojamo zemi. Tā kā ne visi iedzīvotāji patiešām dzīvo deklarētajās dzīvesvietās, ļoti iespējams, sūtītā informācija visus adresātus nav sasniegusi.

Iespēja vairākām personu kategorijām

Atbilstoši Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likumā izdarītajiem grozījumiem no 2007. gada 1. augusta **līdz 30. novembrim** papildus iespēja pieteikties lietošanā piešķirtās lauku zemes izpirkšanai tiek dota sekojošām personu kategorijām:

1) **bijušajiem zemes pastāvīgajiem lietotājiem,** kuriem zeme bija piešķirta pastāvīgā lietošanā, bet zemes pastāvīgās lietošanas tiesības izbeidzās 2006. gada 1.septembrī. Nomas līgumi pašvaldībā jānoslēdz **līdz 2007. gada 30. novembrim;**

2) **zemes pastāvīgajiem lietotājiem,** kuriem pašvaldība lēmumu par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā ir pieņēmusi laika posmā no 2006. gada 1. jūnija līdz 2007. gada 1. septembrim un kuru zemes pastāvīgās lietošanas tiesības nav izbeigušās 2006. gada 1. septembrī;

3) bijušajiem zemes īpašniekiem vai to mantiniekiem, kuriem pastāvīgā lietošanā piešķirtās zemes platība ir lielāka par to zemes platību, uz kuru atjaunojamas īpašuma tiesības un tā pārsniedz pieļaujamās nesaistes robežas;

4) papildus iespēja tiek dota arī **nepilsoņiem**, kuriem normatīvo aktu ierobežojumu dēļ nav tiesību izpirkt lauksaimniecībā vai mežsaimniecībā izmantojamo zemi un personām, kuras pašlaik kārto zemes lietošanas tiesību mantošanas dokumentus. Saņemot lauku zemes izpirkšanas pieprasījumu no šīm personām, Valsts zemes dienests iekļaus izpirkšanai pieprasīto zemi Lauku zemes izpirkšanas reģistrā (LZIR) un pieņems lēmumu par tiesībām izpirkt zemi **ar nosacījumu**, ka persona **līdz 2009. gada 30. oktobrim** iesniedz attiecīgi Latvijas Republikas **pilsonības iegūšanu apliecinošus vai mantošanas tiesības apliecinošus dokumentus.**

Turpinājums 4. lappusē.

Informēts cilvēks — aizsargāts cilvēks.

NENOKAVĒJIET!

Laikrakstu «Novadnieks» decembrim Latvijas Pasta nodaļās var abonēt līdz 24. novembrim, redakcijā un interneta mājas lapā *www.novadnieks.lv* abonēt var līdz 16. novembrim.

Publicēta grāmata «Aizvestie. 1949. gada 25. marts»

Latvijas Valsts arhīvs publicējis grāmatu «Aizvestie. 1949. gada 25. marts» un atkārtoti izdevis grāmatu «Aizvestie. 1941. gada 14. jūnijs». Preses konferencē šā gada 7. novembrī par vērienīgo izpētes darbu un publicētajām grāmatām informēja Latvijas Valsts arhīva direktore Daina Kļaviņa, projekta vadītāja Iveta Šķiņķe, vēsturnieki Aija Kalnciema, Jānis Riekstiņš, mākslinieks Ilmārs Blumbergs, informē Latvijas Valsts arhīva direktore Daina Kļaviņa.

Latvijas Valsts arhīvs (LVA) ir pabeidzis apjomīgu izpētes darbu 9 gadu laikā, par Latvijas iedzīvotāju deportācijām 1941. gada 14. jūnijā, 1949. gada 25. martā, kā arī laika posmā no 1945. gada līdz 1953. gadam. Izdotas trīs grāmatas, to 2488 lappusēs ir sniegti uz dokumentiem balstīti vēsturisko notikumu skaidrojumi, deportāciju skaitliskie rādītāji tiek piedāvāti uz datu bāzes pamata sagatavotā struktūranalīzē. Sagatavoti saraksti ar 59 714 deportācijās cietušo cilvēku vārdiem, kā arī Krievijas un Latvijas arhīvos iegūto dokumentu pirmpublicējumi.

Grāmatā «Aizvestie. 1949. gads» publicētās kartes ļoti uzskatāmi ilustrē deportāciju norisi. Pirmo reizi sniegts salīdzinājums par 1949. gada 25. martā izvesto cilvēku skaitu attiecībā pret iedzīvotāju skaitu konkrētā apriņķī, parādītas un salīdzinātas izsūtīto cilvēku kategorijas, kas ir būtisks elements, lai izprastu, kāpēc deportācijai tika pakļauti tik daudzi Latvijas iedzīvotāji. Salīdzināti dažādi vēstures literatūrā sastopamie dati par deportēto cilvēku skaitu, skaidroti iemesli to atšķirībām.

Grāmatā par 1949. gada 25. marta deportāciju ir ievietots arī vēsturiskais apskats par citos gados veiktajām deportācijām (1945-1953), kā arī publicēti cilvēku saraksti.

Lai arhīva sagatavotais darbs būtu pieejams arī starptautiskajai sabiedrībai, visi skaidrojošie teksti ir tulkoti angļu valodā. Grāmatas vizuālo tēlu ir veidojis mākslinieks Ilmārs Blumbergs.

Šī projekta realizāciju sekmēja LVA sadarbībā ar Latvijas Vēsturnieku komisiju, Eiropas Komisiju, Ministru kabineta izveidoto komisiju PSRS totalitārā komunistiskā okupācijas režīma upuru skaita un masu kapu vietu noteikšanai, informācijas par represijām un masveida deportācijām apkopošanai un Latvijas valstij un tās iedzīvotājiem nodarīto zaudējumu aprēķināšanai un Kultūras ministriju.

Novadnieks
Otrdiena, 2007. gada 13. novembris

INFORMĀCIJA

«Neplēsiet pumpurus ar varu vaļā! Nesmaržos!»
Felicita Ertnere

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Loskutovs plāno atkārtoti kandidēt uz KNAB vadītāja amatu

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) priekšnieks Aleksejs Loskutovs pēc pusotra gada, kad beigsies viņa amata pilnvaras, plāno atkārtoti kandidēt uz KNAB vadītāja amatu. To viņš atzinis šodien laikrakstā «Biznes & Baltija» publicētajā intervijā. Ja viņam neizdosies uzvarēt konkursā uz vadītāja vietu, Loskutovs uzskata, ka viņa zināšanas un pieredze noderēs citās tiesībsargājošo iestāžu struktūrās. Tomēr KNAB vadītājs nenoliedz teorētisku iespēju kādreiz pievērsties arī politiskajai darbībai. Turklāt, ja viņu izvirzītu, viņš piekristu kļūt arī par Valsts prezidentu. Kā ziņots, Saeima Loskutovu par KNAB vadītāju iecēla 2004. gada 27. maijā.

Valdības veidotājus aicina izvairīties no valstisku lēmumu pieņemšanas Zoodārzā

Visticamāk, ka jaunā valdība radikāli neatšķirsies no vecās, uzskata politologs Ivars Ījabs, norādot, ka jaunajam Ministru kabinetam rīcībpolitikas ziņā būs jāpārņem premjera Aigara Kalvīša valdības prioritātes, taču mainīties varētu attiecības ar sabiedrību. Valdības veidotājiem arī būtu jāpārtrauc prakse izvēlēties valstij svarīgas amatpersonas slepenās sanāksmēs Zoodārzā. Ījabs vakar Latvijas Neatkarīgās televizijas raidījumā «900 sekundes» sacīja, ka sabiedrības iesaistīšana premjera amata kandidātu apspriešanā būtu ļoti pieņemama un galu galā Zoodārza prakse būtu jāpārtrauc. Pēc viņa domām, pašreizējās valdības kodols veidos arī nākamo valdību. Nākamā ministru kabineta locekļiem būšot, visticamāk, jāpāņem Kalvīša valdības rīcībpolitikas prioritātes – cīņa ar inflāciju, taču viņiem būšot vēl papildus uzdevums – atgūt sabiedrības uzticību. Pagaidām gan grūti esot spriest, vai nākamajai valdībai tas izdošoties, ja premjeru virzīšot Tautas partija. Pēc Ījaba domām, jebkurš TP virzīts premjers «tiks uzskatīts par Kalvītī 2». Jau ziņots, ka premjers Aigars Kalvītis paziņojis par lēmumu 5. decembrī atkāpties no amata. Līdz tam viņa vadītā valdība plāno pabeigt vairākus iesāktos darbus – robežlīguma ratifikāciju, kā arī cer pieņemt svarīgus lēmumus saistībā ar teritoriālo reformu. Vienlaikus partijas jau šonedēļ sāks sarunas par jaunas valdības veidošanu. Iepriekš izskanējis, ka premjera amatu sev nevēlas ne Zaļo un zemnieku savienība, ne Latvijas Pirmās partijas un «Latvijas ceļa» apvienība. Savukārt «tēvzemieši» pieļāva iespēju, ka šim amatam varētu virzīt kādu no saviem līderiem, taču pagaidām nav zināms, vai tas notiks. Savukārt opozīcijā esošās partijas – «Jaunais laiks» un «Saskaņas centrs» paudušas gatavību sākt sarunas ar pašreizējās koalīcijas partijām par jaunas valdības veidošanu. JL arī izvirzījis premjera amata kandidātu – bijušo finanšu ministru Valdi Dombrovski.

Atstāj bez virzības sūdzību par «Lattelecom» privatizācijas kārtību

Administratīvā apgabaltiesa pagājušo ceturtdien atstāja bez virzības kompānijas SIA «Time Investments» sūdzības par SIA «Lattelecom» privatizācijas kārtību, portālu «Delfi» informēja tiesā. Kā jau tika informēts, «Time Investments iesniedza sūdzību par Privatizācijas aģentūru (PA) atteikumu uzņēmumam piedalīties «Lattelecom» privatizācijā. Administratīvā rajona tiesa 10. septembrī pieteikumu atstāja bez virzības. Šo lēmumu uzņēmums pārsūdzēja. Administratīvās apgabaltiesas lēmumu var pārsūdzēt desmit dienu laikā Augstākajā tiesā. «Time Investments» vēlējās piedalīties «Lattelecom» privatizācijā, taču viņiem šāda iespēja liegta, norādot, ka «TeliaSonera» meitassabiedrībai AS «Tilts Communications» ir pirmpirkuma tiesības uz valstij piederošo 51% «Lattelecom» kapitāldaļu. Uzņēmums uzskata, ka PA lēmums ir prettiesisks, jo likums neparedz nevienam pirmpirkuma tiesības uz kapitāla daļām. «Time Investments» lūdz uzdot PA divu nedēļu laikā no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā izdot administratīvo aktu par atļauju «Time Investments» piedalīties «Lattelecom» valsts kapitāla daļu privatizācijas procesā.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS
Redaktore Tamāra Elste
Pasūtījuma indekss 3033.
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Izdevējs – SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».
Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.
Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv
Tālr. 53-07056, mob. tel. 29410288 (redaktorei),
53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),
53-07058, 53-07059 (žurnālistiem). Fakss 53-07057.
Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.
Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.
Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.
Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv
Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

Mēs visi kopā – par drošu vidi

Ņemot vērā sabiedrības rezonansi pēc pēdējā laika traģiskajiem notikumiem Preiļu novadā, kad mēneša laikā aizgāja bojā divi jaunieši, laikraksts «Novadnieks» aicināja lasītājus un amatpersonas uz diskusiju publiskajā telpā par drošu vidi. Uz šo aicinājumu atsaucās Preiļu novada domes priekšsēdētājs ALDIS ADAMOVIČS (attēlā), kas ir likumsakarīgi atbilstoši viņa ieņemamajam amatam.

Sarunas sākumā «Novadnieks» aicināja definēt šo problēmu, kāda tā ir pēc domes priekšsēdētāja viedokļa, un, vadoties no konstatētā, ar laikraksta starpniecību pastāstīt iedzīvotājiem, kas tiks darīts, lai situācija mainītos uz labo pusi.

Nedroša vide – naktīs

Raksturojot vides drošību Preiļos un novadā, uzskatu, ka šis jautājums jāsadala divos posmos, teica Aldis Adamovičs. Iedzīvotāju drošības jautājums aktuāls ir naktīs. To liecina arī par huligānismu un vandālismu — ceļazīmju laušanu, atkritumu tvertņu apgāšanu, stiklu daužīšanu un kautiņiem — sastādītie policijas protokoli, jo šīs izdarības lielākoties notikušas naktīs. Ilgāka laika posma vērojumi liecina, ka tādu huligānisku darbību, kas notikušas līdz pulksten 22.00, ir ļoti maz. Tas nozīmē, ka lielāka uzmanība kārtības un drošības ievērošanai jāpievērš tieši nakts stundās. Pilsētā nav īpašu kriminogēnu vietu, taču nedrošāka situācija esot centrā un kafejnīcu tuvumā.

Aldis Adamovičs pauda viedokli, ka situācija drošības ziņā ir līdzīga arī citās pilsētās – Rēzeknē, Krāslavā, — par ko pārliecinājies, veicot statistikas analīzi. Drošību kopumā nav ietekmējusi arī naktskluba atvēršana, jo gada pirmajos mēnešos un rudens mēnešos par pārkāpumiem sastādīto protokolu skaits esot aptuveni līdzīgs.

Domes rīcība pēc traģēdijām

Pēc traģiskā notikuma ar jaunieti, kurš tika atrasts Preiļos ar vardarbīgas nāves pazīmēm, kā arī sakarā ar meitenes bojāeju ceļa posmā līdz Līčiem, domes vadība sasauca sēdi, kurā piedalījās Preiļu rajona policijas pārvaldes pārstāvji – nodaļu priekšnieki un iecirkņa inspektori, nepilngadīgo lietu inspektors, ceļu policijas pārstāvji, kā arī domes vadošie darbinieki un kārtībnieks. Attiecībā uz meitenes bojāeju varu atklāt, ka ir ierosināta kriminālliета, iespējamais vainīgais atrasts, teica Aldis Adamovičs. Kriminālprocess uzsākts arī sakarā ar Preiļos atrastā jaunieša nāvi. Jau notikuma naktī seši aizdomās turētie tikuši aizturēti, no viņiem saņemti paskaidrojumi. Viens ticis apcietināts.

Kopīgajā sēdē tika pieņemts lēmums par konkrētu rīcību – valsts policijas reidu rīkošanu, piedaloties pašvaldības kārtībniekam. Jau pirmās novembra piektdienas naktī patruļa devās izbraucienos pa pilsētu, vairākkārt iegriezās kafejnīcās. Šādi reidi brīvdienu naktīs notiks regulāri līdz laikam, kad tiks izveidota Preiļu novada pašvaldības policija. Dome piešķīrusi līdzekļus, lai apmaksātu kārtībnieka darbu nakts stundās. Reidu laikā būs iespējams pie atbildības saukt pārdzērušos jauniešus, kuru uzvedība reizēm ir antisabiedriska, kā arī sekot, lai alkohols netiktu pārdots nepilngadīgajiem, kas iestādei draud ar licences anulēšanu par alkohola tirdzniecību.

Uzlabos videonovērošanu

Novada domes pārstāvji sanāksmē uzdeva jautājumu policijai, vai ir lietderīgi pilsētā turpināt videonovērošanu. Saņemta atbilde, ka pēc tās ir vajadzība, taču jāuzlabo pilsētā izvietoto videokameru tehniskais stāvoklis, stāstīja Aldis Adamovičs. Pašlaik divas videonovērošanas kameras notiekošo fiksē labi, bet pārējo četru darbošanās jāuzlabo. Attiecīgā iestādē pieteikta videonovērošanas kameru tehniskā izpēte un slēdziena sagatavošana, lai noteiktu, kā uzlabot to efektivitāti. Diemžēl jārunā arī par sliktu apgaismojumu dažās pilsētas vietās, kā rezultātā videoierakstos no notikuma vietas grūti atpazīt iesaistītos cilvēkus. Videokameru uzstādīšana pilsētā izmaksāja gandrīz 10 000 latus. Policija ar videonovērošanas sistēmas palīdzību ir atklājusi vairākus noziegumus, tostarp atrasti pazuduši bērni, atklāti satiksmes negadījuma vainīnieki.

Huligānismu sekmē slikts apgaismojums

No ierindas izgājuši trīs apgaismes stabi, līdz ar to daļēji neapgaismots ir Preiļu centra krustojums, kas rada problēmas gājējiem un braucējiem pat vakara stundās. Bojājuma noteikšana pasūtīta Latvenergo, gribam cerēt, ka drīzumā situācija mainīsies, teica Aldis Adamovičs. Reizi mēnesī pašvaldības uzņēmuma «Saimnieks» elektriķi pārbaudot apgaismes līniju darbošanos visās ielās. Kārsavas ielā apgaismojums tikšot uzlabots nākamgad, reizē ar jaunās autoostas celtniecību. Gadiem ilgi melnā tumsā grimst vecās autoostas laukums ar pieturvietām, no kurām atiet autobusi arī ap pulksten trijiem, četriem, pieciem naktī, bet braucējiem to nākšoties pieciest līdz jaunās autostacijas uzbūvēšanai.

Par narkotikām un alkoholu

Šogad ir konstatēti pāris gadījumi, un policija aizturējusi dažas personas par narkotiku glabāšanu un izplatīšanu, stāstīja Aldis Adamovičs. Pirms pāris gadiem kādas skolas vecākajās klasēs veikta anonīma aptauja par narkotiku lietošanu. No tās atbildēm izrietējis, ka apmēram pieci procenti no aptaujātajiem ir lietojuši narkotikas. Vai šie fakti ir ticami, vai bērni bija atklāti, vai arī tikai gribēja izrādīties ar šādu – muļķīgu – atzinumu? Aptaujas atbildes nevarot būt par pamatu, lai izdarītu nopietnus secinājums par narkotiku izplatību. Citas informācijas par šo problēmu, un – vai tā Preiļos ir problēma — domes priekšsēdētāja rīcībā nav. No neoficiāliem avotiem dzirdēts, ka reizēm pasākumu laikā pie to norises vietas atrodoties automašīnas, kurās var iegādāties narkotikas.

Aldis Adamovičs stāstīja, ka uzlabojusies situācija ar «točkām», kuru dēļ pirms gada Preiļi nokļuva visas valsts uzmanības centrā, jo pēc saindēšanās ar «krutku» slimnīcā nokļuva desmitiem cilvēku. Izmaiņas likumdošanā devušas lielākas pilnvaras likumsargiem, šogad novadā sastādīti 33 protokoli par nelikumīgu tirgošanos ar alkoholu, bet atkārtotos gadījumos ierosinātas kriminālliетas. Izņemts liels daudzums nelikumīgi uzglabāta alkohola. Kopš jūnija neesot atklāts neviens jauns «točkas» turēšanas gadījums.

Diemžēl valstī pastāvošā likumdošana pašvaldībai neļauj ierobežot alkohola tirdzniecību tā pārdošanas vietās, pat ne laika ziņā. Taču domei ir tiesības līgumā ar kafejnīcu, bāru, naktsklubu īpašniekiem noteikt prasības attiecībā uz kārtību apkārtējā teritorijā.

Ko var darīt skola

Nav pieļaujama iereibušu vai pat piedzērušos skolēnu ierašanās un uzturēšanās skolā notiekošajos pasākumos. Pilsētas skolās ir bijuši gadījumi, kad uz sarīkojumu vietu izsaukti audzēkņu vecāki, jo viņu bērni bijuši reibuma stāvoklī. Šādi «grēkojot» ne vien zēni, bet arī meitenes.

Decembrī iecerēta novada domes, policijas, skolu vadītāju, veikalu, kafejnīcu īpašnieku kopīga sanāksme, lai vēlreiz pārrunātu gan likumiskās un juridiskās lietas, gan audzināšanas jautājumus, lai jauniešus mudinātu vairāk padomāt par veselīgu dzīvesveidu un uzvedību. Uz skolām bieži t aicināti ārsti, narkologi, kas sarunājas ar skolēniem par atkarību, šie jautājumi tiekot skatīti arī veselības mācības programmas ietvaros. Domāju, ka skolās veic audzinošo darbu, teica Aldis Adamovičs, bet ar to laikam ir par maz.

Pirmajā notikušajā reidā sastādīti vairāki protokoli, arī attiecībā par dabisko vajadzību kārtošanu neatļautā vietā, par atrašanos uz ielas ar atvērtu alkohola pudeli un tamlīdzīgi, kas liek secināt, ka daļa no jauniešiem vairs neievēro nekādas uzvedības normas.

Tiks veidota pašvaldības policija

Jau novembra domes sēdē tiks izskatīts jautājums par pašvaldības policijas organizēšanu sešu cilvēku sastāvā. Preiļu novada domes pārstāvji nupat iepazinušies ar Daugavpils pašvaldības policijas, kurā strādā 63 cilvēki, darbu. Tai ir attiecīgs tehniskais nodrošinājums: automašīnas, ieroči policija strādā augu diennakti. Pēc Daugavpiliešu pieredzes optimālā variantā uz katriem 1000 cilvēkiem nepieciešams viens pašvaldības policists. Iecerēts, ka Preiļu novada pašvaldības policija sāks darbu no nākamā gada janvāra, taču, problēmas varētu rasties piemērotu darbinieku atrašanā. Katram būs jākārto eksāmens ieroču nēsāšanai. Pašvaldības policijai būs sava automašīna ar visu ekipējumu.

Jāpietiek ar divām diskotēkām mēnesī

Novada domes priekšsēdētājs uzskata, ka Preiļu novada kultūras centra piedāvāto pasākumu kvalitāte un daudzums atbilst jauniešu pieprasījumam, kā arī to, ka pietiek ar divām diskotēkām mēnesī. Pēc traģiskā negadījuma uz ceļa «Preiļi – Līvāni» posmā līdz Līčiem, kur gāja bojā meitene, ar domes rīkojumu atceltas diskotēkas Līčos.

Notikušas divas tikšanās ar Preiļu jauniešu iniciatīvas grupu – Preiļu mācību iestāžu vecāko klašu un kursu audzēkņiem, kas uzsākuši jauniešu organizācijas dibināšanu.

Būs ietve gājēju drošībai

Ceļa gabalā līdz Līčiem plānots ierīkot ietvi un apgaismojumu. Savukārt Līču ciemata pastāvīgie iedzīvotāji visbiežāk uz Preiļiem dodas pa ceļu, kas ved no Rudzātiem. Uz abiem ceļiem ietvju ierīkošanu dome nevar atļauties, atzina Aldis Adamovičs.

❑❑❑

Iepazīstinājām ar Preiļu novada domes priekšsēdētāja Alda Adamoviču skatījumu uz iespējām Preiļos nodrošināt drošu vidi, un to, ko šajā virzienā darīs pašvaldība. Aicinām par šiem jautājumiem izteikties arī citus. Vēstules var sūtīt uz redakciju pa pastu vai elektroniski *novadnieks@axel.lv*.

L.Rancāne

OTRDIENAS INTERVIJA

Preiļu novada, bet visvairāk tieši pilsētas, iedzīvotāji ir pieraduši redzēt šo cilvēku, — tumšzilā, oficiālā formastērpā, ar amata nosaukuma «kārtībnieks» zīmīti pie apģērba. Vairumam no iedzīvotājiem tikšanās ar kārtībnieku izraisa labvēlīgas emocijas, jo viņi zina, ka šis cilvēks ir viens no tiem, kas rūpējas, lai netiktu traucēts novada dzīves rāmais ritējums. Tiem, kam sabiedriskās kārtības ievērošana liekas apgrūtinoša, ar kārtībnieku ne reizi vien sanākusi asāka vārdu apmaiņa. Bet likumi ir vienādi visiem, un arī Preiļu novada domes saistošie noteikumi vienlīdz ievērojami katram. Šī intervija ar Preiļu novada domes kārtībnieku RIHARDU ROMANOVSKI dos iespēju ieskatīties viņa darba ikdienā un atklās arī šo personību tādā rakursā, kāds nopietno darba pienākumu dēļ daudziem varbūt palicis nezināms.

Dzīve iemāca būt par lietpratēju visās jomās

— Novada domē strādā divi kārtībnieki, jūs un jūsu kolēģis. Vai šī profesija līdzinās policista amatam?

— Kārtībnieka darba pienākumu aprakstu izstrādā un apstiprina dome, savā ikdienā no tā arī vadāmies. Pašlaik domē kļuvis aktuāls jautājums par pašvaldības policijas izveidošanu. Domāju, ka sabiedriskā kārtība novada teritorijā līdz ar to uzlabosies, jo pašlaik, strādājot tikai divatā, ar mūsu spēkiem ir par maz. Sevišķi tas attiecas uz nakts stundām, kad ir vajadzīgi reidi un nakts dežūras, lai novērstu nelikumības, kuras reizēm veic iedzērušu jauniešu grupas. Šomēnes brīvdienu naktīs Preiļos jau ir notikuši šādi reidi, kuros devās valsts policija, iesaistot novada domes kārtībnieku. Protams, tā ir liela slodze, ja pēc darba dienas jāstrādā arī naktī, taču sakarā ar pēdējā laika traģiskajiem notikumiem ir nepieciešamība pastiprināt kārtības ievērošanu.

— Kas ietilpst kārtībnieka darba pienākumos?

— Kārtībniekam jāseko, lai iedzīvotāji ievērotu novada domes apstiprinātos saistošos noteikumus. Mums ir dotas pilnvaras sastādīt arī administratīvo pārkāpumu protokolus par tiem pārkāpumiem, kuru izskatīšana ir novada domes administratīvās komisijas kompetencē. Kā arī esam pilnvaroti sekot uz transporta līdzekļu apstāšanās un stāvēšanas noteikumu ievērošanu.

Regulāri sekojam kārtības ievērošanai sociālajos dzīvokļos. Piedalāmies bāriņtiesas un sociālā dienesta rīkotajos reidos. Ir nācies piedzīvot arī visai asas situācijas, kad jāizsauc valsts policija. Sekojam, vai tiek ievēroti mājdzīvnieku turēšanas noteikumi. Pie atbildības saucam iedzīvotājus, kas piesārņo vidi, traucē naktsmieru, smēķē neatļautās vietās. Piemēram, arī kāpņu telpās smēķēšana ir aizliegta, un, domāju, tiks izveidota pašvaldības policija, būs vairāk spēku, kas varēs apkarot šos smēķētājus, kuri ar cigarešu dūmiem indē kaimiņus.

Ne vienmēr braucēji ievēro pilsētā izliktās ceļa zīmes. Piemēram, Raiņa bulvāra abos galos novietotas zīmes, ka nedrīkst apstāties, jo iela ir šaura, un apstājoties tiek traucēta transporta plūsma. Diemžēl ne visi to neievēro.

Pie dzīvojamajām mājām daudzi savas automašīnas novieto daļēji uz trotuāra, neņemot vērā, ka tas ir domāts gājējiem. Tāpēc neapzinīgie autovadītāji tiek administratīvi sodīti. Ja viņi neatrodas uz vietas, pēc piecu minūšu ilgas uzgaidīšanas tiek sastādīts administratīvā pārkāpuma protokola paziņojums, ko pielīmējam pie automašīnas loga un ievadām arī CSDD reģistrā. «Vainīgās» automašīnas tiek arī nofotografētas. Visatļautība nav pieļaujama.

— Cik gadus kārtībnieka amatā jau esat aizvadījis?

— Strādāju trešo gadu.

— Vai pa šo laiku situācija kārtības ievērošanā ir uzlabojusies?

— Daļa no iedzīvotājiem ir kļuvusi apzinīgāka. Nav jau tā, ka par katru domes saistošo noteikumu pārkāpšanu uzreiz ķeramies pie sodīšanas. Piemēram, par īpašumam pieguļošās teritorijas nesakopšanu vispirms izsakām brīdinājumu. Vieniem ar to arī pietiek, bet citi neliekas ne zinis, un tādos gadījumos patiešām nākas sastādīt administratīvo pārkāpumu protokolu. Tā arī ir šī amata negatīvā puse, ka daudziem esmu kļuvis par «nedraugu», jo neatkāpjos no prasības ievērot noteikto kārtību.

— Mēdz teikt, ka vīrieša vārdā noteikti jābūt burtam «r», kas liecinot par rakstura stingrību. Jūsu vārdā to ir veseli divi, laikam esat stingrs un prasīgs?

— Jā, raksturs man ir stingrs.

— Kas to veidoja?

— Mana mamma, kas bija principiāla un prasīga. Viņa pēc profesijas bija skolotāja, bet, tā kā nācās vienai audzināt mūs – trīs bērnus, zemās algas dēļ skolu pameta un izvēlējās darbu kolhozā, kur vairāk varēja nopelnīt. Esmu dzimis Saunas pagasta Gribustos. Tajos laikos, kad es augu, jauniešu vidū nevaldīja tāda visatļautība kā tagad. Reti kurš jaunietis uz dejām ieradās tādā alkohola reibumā, kādā uz diskotēkām tagad dodas daudzi puiši, arī meitenes. Esmu dienējis armijā, un uzskatu, ka tā dod labu rūdījumu. Mūsdienu jauniešiem pietrūkst armijas disciplīnas. No vienas puses profesionālu bruņoto spēku izveide ir laba lieta, bet no otras puses tieši tāpēc jaunie ļaudis nezina, kas ir pašdisciplinētība.

— Vai skolas gados sapņojāt par profesiju, kas līdzinātos policista darbam?

— Pēc Preiļu 1. vidusskolas absolvēšanas devos mācīties uz Rīgas 6. tehnisko šuvēju skolu. Apguvu virsdrēbju un bērnu apģērbu skrodera profesiju.

— Ar ko jūs piesaistīja šī specialitāte?

— Mana mamma prata šūt. Tajos laikos šī prasme ļoti noderēja, jo mamma pati varēja uzšūt sev un mums jaunu apģērbu, šuva drēbes citiem. Es viņai palīdzēju un daudz ko iemācījos. Mācījos 5. klasē, kad pats pirmoreiz uzšuvu sev bikses. Šuvēja darbs toreiz bija labi apmaksāts un amats pieprasīts.

— Kur uzsākāt patstāvīgā darba gaitas, un kā no šuvēja nonācāt līdz kārtībniekam?

— Strādāju Preiļos pakalpojumu kombinātā šūšanas darbnīcā, kas atradās Preiļos Brīvības ielā. Šuvu vīriešu kostīmus pēc pasūtījuma. Pēc tam mani iesauca dienēt padomju armijā, šujmašīnu nācās nomainīt pret bruņumašīnas vadības kloķiem. Kad atgriezos mājās, meklēju labāk atalgotu darbu, un drīz vien iekārtojos Ogres trikotāžas kombināta Preiļu filiālē. Gribēju strādāt celtniecībā, bet direktors, iepazinies ar maniem dokumentiem, piedāvāju darbu specialitātē. Mani nosūtīja uz piegriezēju kursiem, kuros ieguvu ceturto – augstāko kategoriju. Pirms tam uz Preiļiem no Ogres veda trikotāžas adījumu detaļas, ko šeit šuva kopā. Tika izveidots atsevišķs piegriešanas iecirknis, piegriezām uz vietas. 14 gadus nostrādāju tajā par meistaru, manā vadībā darbojās deviņi piegriezēji. Griezām detaļas sieviešu kostīmiem, kleitām, bērnu apģērbam, sporta tērpiem. Tas bija interesants darbs, pēc Ogres trikotāžas bija liels pieprasījums. Mēnesī apstrādājām pa 32 tonnām trikotāžas.

Pēc tam Latvijā sākās pārmaiņas, ražošana samazinājās. Pārgāju darbā uz «Lattelecom», biju remontstrādnieks. Pēc gada piedalījos konkursā uz kabeļu aizsardzības inspektora amatu un tiku pieņemts šajā darbā, kurā aizvadīju piecus gadus. Protams, vajadzēja iziet apmācības kursus. Ja cilvēks grib strādāt, var iemācīties visu. Tagad nereti mēdz runāt par bezdarbu, bet liela daļa cilvēku nemaz nevēlas strādāt, nav ar mieru apgūt kādu jaunu profesiju. Kad biju nostrādājis piecus gadus, sākās uzņēmuma reorganizācija. Man piedāvāja darbu Daugavpilī, taču bija jārēķinās ar to, ka mamma, kura dzīvo lauku mājās, jau gados, bet jākopj zemīte, lopi. Tāpēc no šī piedāvājuma atteicos. Pāris gadus strādāju dažādus gadījuma darbus, kopu piemājas saimniecību, pēc tam mani pieņēma Preiļu novada domē par remontstrādnieku. Kad nodibināja kārtībnieka štata vienību, pieteicos uz šo darbu.

— Esat īsts zemnieks un plaša profila speciālists, kurš pārzina telefonsakaru, šūšanas, kārtības uzturēšanas jomas. Vai varbūt vēl kādu, par kuru nepastāstījāt?

— Zemnieks, — tas laikam par skaļu teikts. Turam govi un citus mājlopus. Atvaļinājumu ņemu vasarā, siena pļaujas laikā. Man pieder arī zirgs, kurš gan nozīmē daudz vairāk par smago darbu veicēju laukos. Tas ir mans hobijs un aizraušanās. Man arī iepriekš bija zirgs, ko pats apmācīju un iebraucu, tāpat kā šo.

— Jaunzirga iebraukšanai vajadzīga sava gudrība. Ātri var iemācīt niķus un sliktu uzvedību. Kas jums šīs gudrības ierādīja?

— Padomju gados bija nacionalizēta mūsu ģimenei piederošā kūts, kurā tika ierīkots stallis kolhoza zirgiem. Tāpēc kopš mazām dienām manu acu priekšā bija bēri un melņi, redzēju, kā ar viņiem apietas, kā māca, kopj. Mamma strādāja par piena savācēju, un mājās vienmēr bija zirgs, ar ko viņa veda pienu.

Zirgs reizēm saprot vairāk nekā cilvēks. Lai ar viņu nodarbotos, vajadzīga liela pacietība. Stingrībai arī jābūt. Bet nedrīkst iebaidīt, jāprot pažēlot. Jaunā zirga iebraukšanai pats sametināju vieglus ratus. Arī vairākas sakas un visas pārējās aizjūga lietas sagatavoju pats. Uzmeistaroju līnijratus. Vecmmama maniem dēliem ieteica saremontēt veco «drošku». Atvedu tās «skeletu» uz savu garāžu Preiļos, bet, labi aplūkojis, nospriedu, ka jātaisa jauni rati. Man ir savs metināšanas aparāts, protu metināšanas darbus. Ar līnijratiem un savu zirgu esmu vedis pat kāziniekus. Notikumam par godu pieliku zvaniņus pie ilksīm, izpušķoju pajūgu.

Laukos esmu iekopis lielu ķiršu dārzu.

— Pastāstiet, lūdzu, par savu ģimeni.

— Dzīvesbiedre Tatjana strādā pastā. Esam uzaudzinājuši divus dēlus. Vecākais, Juris, pēc Rīgas Tehniskās universitātes absolvēšanas pabeidza maģistrantūru un strādā ceļu satiksmes drošības iestādē, jaunākais – Artūrs studē Policijas akadēmijā. Abi ar dzīvesbiedri tagad mācāmies vienā skolā un vienā solā — Rīgas biznesa vadības koledžā. Esam tikuši jau līdz trešajam kursam, apgūstam iestāžu organizācijas un vadības zināšanas. Vakari aizrit pie mācību grāmatām, pašlaik gatavoju kvalifikācijas darbu, kura aizstāvēšana būs 20. janvārī. Uzskatu, ka mācīties nekad nav par vēlu.

— Uz interviju esat ieradies ar dokumentu mapēm. Acīmredzot, gribat par savu darbu pateikt kaut ko būtisku ar skaitļiem un faktiem.

— Esmu līdzi paņēmis informāciju par dažāda veida pārkāpumiem, kas šogad veikti novada teritorijā. Piemēram, sastādīts protokols par patvaļīgi veiktu radiatoru uzstādīšanu, par celtniecības materiālu izmešanu atkritumu tvertnēs, par automašīnu novietošanu zaļajā zonā, par trokšņošanu kāpņu telpā, dzīvokļos, par nelikumīgu elektrības pieslēgšanu sociālajā dzīvoklī, par pļēgurošanu tajos, par ielas aizsprostošanu ar nozāģētiem zariem, par mājas apkārtnes neuzkopšanu, par to, ka viens kaimiņš izrāvis otra iestādītu ceriņkrūmu, par bērnu nepieskatīšanu. Šogad jau sastādīti 85 šādi protokoli. Savukārt ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumi uzskaitīti atsevišķi, šogad Preiļu novadā sastādīti 77 protokoli.

— Vai par savu aktīvo darbošanos ir nācies saņemt arī draudus? Un ko tādā gadījumā darāt?

— Jā, man ir nācies dzirdēt arī draudus. Ko daru? Noklausos un daru savu darāmo tālāk.

L.Rancāne

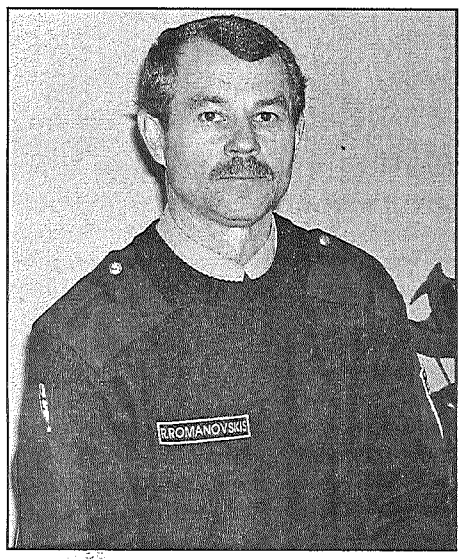

● Mācīties nekad nav par vēlu, uzskata Rihards Romanovskis, un savā dzīvē apguvis vairākas, pat nesaderīgas specialitātes. Toties tagad nav jomas, kurās Rihards nejustos kā zivs ūdenī, vai tā būtu lauksaimniecība, celtniecība, šūšana, dārzkopība vai likuma sargāšanas joma. Foto: A.Dzerkalis

● Vienotā un draudzīgā Romanovsku ģimene: Rihards ar Tatjanu un dēliem Juri (no kreisās) un Artūru. Foto no Romanosvku ģimenes albuma

30. novembris – pēdējā diena pieteikties lauku zemes izpirkšanai

Sākums 1. lappusē.

Kam nav jāpiesakās

Pieteikšanās Lauku zemes izpirkšanas reģistrā neattiecas uz vairākām personu kategorijām:

✔ nomniekiem, kuriem zeme nekad nav bijusi piešķirta pastāvīgā lietošanā;

✔ zemes pastāvīgajiem lietotājiem, kuri jau pieteicās zemes izpirkšanai līdz 2006. gada 31. augustam un kuru izpirkšanai pieprasītā zeme jau ir iekļauta LZIR.

Iegaumējiet! Pastāvīgā lietošanā piešķirtās zemes vienības, kam līdz 2006. gada 31. augustam veikta zemes kadastrālā uzmērīšana un līdz šim datumam reģistrācijai Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā iesniegts zemes robežu plāns, Lauku zemes izpirkšanas reģistrā tiek iekļautas automātiski, tā kā, pasūtot mērniecību, zemes pastāvīgais lietotājs ir izrādījis interesi par zemes turpmāku apsaimniekošanu. Šiem zemes pastāvīgajiem lietotājiem zemes izpirkšanas pieprasījums nav jāiesniedz.

Kā jārīkojas?

Lai pieteiktos zemes izpirkšanai, zemes lietotājam vai bijušajam zemes īpašniekam (vai tā pilnvarotajai personai vai mantiniekam) **jāaizpilda zemes izpirkšanas pieprasījuma veidlapa un līdz 30. novembrim tā jāiesniedz Valsts zemes dienesta (VZD) reģionālās nodaļas biroja klientu apkalpošanas centrā**, kura apkalpotajā teritorijā atrodas izpirkšanai pieprasītā zeme, personīgi vai nosūtot pa pastu ierakstītā vēstulē. Pieprasījumam jāpievieno:

✔ zemes nomas līgums, ja lietošanas tiesības uz pastāvīgā lietošanā piešķirto zemi izbeigtas 2006. gada 1. septembrī;

✔ pilnvara, ja pieprasījumu iesniedz zemes lietotāja pilnvarota persona;

✔ mantojuma apliecība, ja pieprasījumu iesniedz mantinieks.

Par pieprasījuma iesniegšanu un izskatīšanu nav jāmaksā.

Pēc pieprasījuma iesniegšanas

Valsts zemes dienesta reģionālajā nodaļā novērtēs saņemto zemes izpirkšanas pieprasījumu. Ja atzīs, ka iesniedzējam ir tiesības izpirkt pieprasīto zemi, tā tiks iekļauta Lauku zemes izpirkšanas reģistrā viena mēneša laikā. Lēmumu par to pieprasītājs saņems ierakstītā vēstulē uz pieprasījumā norādīto adresi.

Ja pieprasījumā sniegtās ziņas par lietošanā piešķirto zemi būs nepilnīgas vai neatbildīs Nekustamā īpašuma valsts kadastrā reģistrētajiem datiem, Valsts zemes dienests paziņos par lēmuma atlikšanu, norādot iemeslu. Vajadzīgās ziņas vai dokumenti pieprasītājam būs jāiesniedz mēneša laikā. Ja dibinātu iemeslu dēļ to nevar izdarīt, tad pieprasītājs drīkst rakstiski lūgt pagarināt šo termiņu vēl par diviem mēnešiem. Ja arī šajā laikā pieprasītājs nebūs precizējis ziņas vai iesniedzis prasītos dokumentus, tad tiks pieņemts lēmums par atteikumu.

Ja no Valsts zemes dienesta sūtītā ierakstītā vēstulē saņemts atteikums, personai ir tiesības mēneša laikā pēc lēmuma saņemšanas to pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā – Rīgā, Antonijas ielā 6.

Ja pieprasījumu neiesniedz

Ja minētajās kategorijās ietilpstošā persona neiesniedz zemes izpirkšanas pieprasījumu līdz likumdošanā noteiktajam termiņam – šī gada 30. novembrim:

✔ personām, kurām zeme piešķirta lietošanā laika posmā no 2006. gada 1. jūnija līdz 2007. gada 1. septembrim, **zemes lietošanas tiesības izbeidzas un zemes pastāvīgais lietotājs iegūst zemes nomas pirmtiesības** uz viņa lietošanā bijušo zemi;

✔ personām, kurām zemes lietošanas tiesības izbeidzās 2006. gada 1. septembrī, turpina nomāt zemi no pašvaldības, ja līdz šī gada 30. novembrim nebūs noslēgts zemes nomas līgums ar pašvaldību, iespēja zemi izpirkt par kadastrālo vērtību, maksājot privatizācijas sertifikātos, tiek zaudēta. Zemi joprojām būs iespējams izpirkt, ja būs noslēgts zemes nomas līgums ar pašvaldību, taču ne vairs par kadastrālo vērtību un ne par sertifikātiem, bet par naudu un pēc tirgus vērtības.

Ja zemes nomas līgums ar pašvaldību nebūs noslēgts līdz šī gada 30. novembrim, izņemot gadījumus, kad uz zemes atrodas personai piederošas ēkas vai būves, persona nevarēs turpināt zemes apsaimniekošanu un tā tiks izmantota zemes reformas pabeigšanai.

VZD saņemtie lauku zemes izpirkšanas pieprasījumi, tajos izpirkšanai pieprasītās zemes vienības un to platība Latgales reģionā 2007. gada 1. novembrī

VZD biroji un nodaļas	LZIR ierakstītie izpirkšanas pieprasījumi	Izpirkšanai pieprasīto zemes vienību skaits kopā	Platība, ha
Balvu	138	154	348,30
Ludzas	64	90	270,65
Preiļu	**37**	**47**	**121,81**
Rēzeknes	225	279	519,92

Aktivitāte Preiļu rajonā neliela

Kopš 1. augusta Valsts zemes dienestā kopumā saņemti 2678 zemes izpirkšanas pieprasījumi par 3160 zemes vienību izpirkšanu 6822 hektāru platībā. Visvairāk lauku zemes izpirkšanas pieprasījumu saņemts Valsts zemes dienesta Dienvidlatgales reģionālajā nodaļā – 600 pieprasījumi par 757 zemes vienību izpirkšanu 1272 hektāru platībā.

Preiļu rajonā līdz šī gada 30. novembrim Lauku zemes izpirkšanas reģistrā būtu jāreģistrē apmēram 726 zemes vienības.

Sobrīd iespēju no jauna pieteikties lauku zemes izpirkšanai izmantojuši tikai aptuveni 10% no pastāvīgajiem zemes lietotājiem, kam normatīvajos aktos dotas tādas tiesības.

Iepriekšējā pieteikšanās periodā VZD tika saņemti 53 738 pieprasījumi par 86 327 zemes vienībām 348 646,99 hektāru platībā, kas sastāda vairāk kā 75% no zemes pastāvīgajiem lietotājiem, kas varēja pieteikties izpirkšanai, tas ir, zemes vienībām, kas bija personu pastāvīgā lietošanā 2005. gada 1. septembrī, kad stājās spēkā Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likums.

Valsts zemes dienests aicina visus interesentus savlaicīgi pieteikties, lai novembra pēdējās dienās nebūtu jāstāv garās rindās. Pieteikumus var iesniegt arī pa pastu, nosūtot tos ierakstītā vēstulē uz VZD Latgales reģionālās nodaļas Preiļu biroju – Preiļos, 1. Maija ielā 7, LV 5301.

Par neskaidriem jautājumiem var saņemt informāciju arī pa tālruņiem 5322738, 5307493, 5307495 vai arī VZD mājas lapā www.vzd.gov.lv

Par apbalvošanu ar rajona padomes Atzinības rakstu

Sakarā ar Latvijas Republikas Proklamēšanas gadadienu, rajona pašvaldība ar Atzinības rakstu apbalvo:

Ivanu ANDREJEVU — Preiļu rajona bērnu un jauniešu tehniskās jaunrades centra skolotāju, par profesionālu radioelektronikas pulciņa vadīšanu un audzēkņu sasniegtajiem rezultātiem republikas mērogā;

Valentīnu ALŽĀNI – veterinārārsti, par ieguldījumu lauksaimniecības attīstībā;

Juri AUGŠPŪLI — zemnieku saimniecības «Dzelmes» īpašnieku, par ieguldīto darbu novada lauksaimniecības attīstībā un ražošanas attīstības kāpināšanu savā zemnieku saimniecībā;

Bernadetu BELOVU – ģimenes ārsti, par ilggadēju ieguldījumu Rudzātu pagasta iedzīvotāju veselības aprūpē;

Mariju BRIŠKU – Stabulnieku pagasta teritoriālās pārvaldes lietvedi, par ilggadēju, apzinīgu un radošu darbu pašvaldībā;

Antonu BRIŠKU – zemnieku saimniecības «Maijas» īpašnieku, par ieguldījumu lauksaimniecības attīstībā un aktīvu iesaistīšanos novada sabiedriskajā dzīvē;

Mariju BROŅKU – Jaunsilavas pamatskolas direktora vietnieci, par apzinīgu un profesionālu darba pienākumu veikšanu, par nesavtīgu darbu un ieguldījumu skolēnu sagatavošanā un sasniegtajiem panākumiem konkursos rajona un valsts mērogā, par Līvānu novada pašvaldības izglītības iestāžu prestiža veidošanu un Preiļu rajona vārda popularizēšanu valstī;

Veltu CĒRMENIECI – Līvānu novada Turku pagasta saimniecības «Bērzkalnes» īpašnieci, par ieguldījumu Līvānu novada tēla veidošanā, tradīciju saglabāšanā un veiksmīgu lauku vides veidošanu;

Mariju DĀRZNIECI — Galēnu pasta nodaļas vadītāju, pa apzinīgu darbu un aktīvu iesaistīšanos novada sabiedriskajā dzīvē;

Aleksandru FADEJEVU – SIA «Preiļu slimnīca» šoferi, par ilggadēju un godprātīgu darbu;

Sergeju GRIGORJEVU — Vārkavas pagasta zemnieku saimniecības «Vasaras» īpašnieku, par apzinīgu un godprātīgu pienākumu izpildi;

Kornēliju IVANOVU – Līvānu novada bāriņtiesas locekli, par ilggadēju, profesionālu un atbildīgu darbu un ieguldījumu Līvānu novada bāriņtiesas izveidē un attīstībā, sadarbību ar Preiļu rajona bāriņtiesām;

Timofeju IVANOVU – Moskvinas vecticībnieku draudzes priekšsēdētāju, par ieguldījumu vecticībnieku tradīciju saglabāšanā Preiļu rajonā;

Zoju JAKIMOVU – Preiļu rajona bērnu un jauniešu sporta skolas volejbola treneri, par sekmīgu pedagoģisko darbu audzēkņu izglītošanā, aktīvu darbu sporta jomā, jauno volejbolistu sagatavošanu republikas startiem;

Valentīnu KARPUŠENKO – Preiļu rajona Izglītības pārvaldes skolu metodiskā centra speciālisti, par nozīmīgu ieguldījumu pedagogu tālākizglītībā;

Uldi KOŅEČNIJU – Dienvidlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes vadītāju, par ieguldījumu lauksaimniecības attīstībā rajonā;

Vitāliju KURMI – Salenieku pansionāta māsu – saimnieci, par ilggadēju, apzinīgu darbu Salenieku pansionātā māsas – saimnieces amatā un aktīvu sabiedrisko dzīvi;

Robertu LUBĀNU – Preiļu rajona vakara (maiņu) un neklātienes vidusskolas skolotāju, par ieguldījumu Preiļu rajona jaunās paaudzes izglītošanā un audzināšanā un aktīvu tālākizglītošanos;

Nadeždu MARKELOVU – Pelēču pagasta iedzīvotāju, par ilggadēju un apzinīgu darbu pasta pakalpojumu nozarē;

Albertu MAZURU — pensionāru, bijušo Gailīšu pamatskolas direktoru, par nopelniem izglītības attīstībā un 80 gadu dzīves jubilejā;

Mārīti MEŽINIECI – Aglonas pagasta zemnieku saimniecības «Laima» īpašnieci, par ieguldījumu uzņēmējdarbības attīstībā;

Ināru MIHAILOVU – Saunas pagasta padomes deputāti, pagasta privāti praktizējošu valsts pilnvarotu licencētu veterinārārsti par apzinīgu darbu;

Gunāru Jāni MĪKULI – Līvānu novada iedzīvotāju – sporta veterānu, par izcilajiem sasniegumiem sportā, Līvānu novada tēla veidošanu un popularizēšanu valstī un pasaulē, Preiļu rajona vārda popularizēšanu valstī;

Silviju NIKOLAJEVU – Riebiņu vidusskolas direktora vietnieci, par ilggadēju un radošu darbu skolā;

Guntaru ORMANI – Preiļu rajona bērnu un jauniešu tehniskās jaunrades centra skolotāju, par ieguldījumu Tehniskās jaunrades centra metodiskā darba vadīšanā un audzēkņu izcilajiem panākumiem republikas mēroga sacensībās un konkursos;

Mariju PASTARI – Vārkavas novada iedzīvotāju, par radošu un kvalitatīvu darbu pirmsskolas izglītības realizēšanā Vārkavas vidusskolā;

Romānu PETROVU – Preiļu rajona bērnu un jauniešu sporta skolas direktoru, par nozīmīgu ieguldījumu, atbalstot un attīstot profesionālo un interešu izglītību;

Pēteri ROMANOVSKI – SIA «Līvānu kūdras fabrika» valdes priekšsēdētāju, par sabiedrisko aktivitāti un veiksmīgu uzņēmējdarbību, kā arī sniegto atbalstu Līvānu novada iedzīvotāju sporta, izglītības un kultūras aktivitātēm un Preiļu rajona vārda popularizēšanu valstī;

Sergeju SADOVSKI – Jersikas pagasta iedzīvotāju, par augstu darba kultūru pakalpojumu sniegšanā un aktīvu atbalstu pagasta sabiedriskajās aktivitātēs;

Broņislavu SAVICKU – Preiļu rajona padomes Finanšu, ekonomikas un centralizētās grāmatvedības nodaļas vadītāju, par ilggadēju, apzinīgu un precīzu darba izpildi;

Lidiju SKUTELI — Preiļu rajona bērnu un jauniešu sporta skolas kancelejas pārzini, par ilggadēju darbu un ieguldījumu Preiļu rajona sporta attīstībā;

Jāni STEPIŅU – Preiļu Romas katoļu draudzes dekānu, par ieguldījumu garīgo vērtību saglabāšanā Preiļu rajonā.

Ņinu ŠŅEPSTI — Preiļu 2. vidusskolas galveno grāmatvedi, par godprātīgu, apzinīgu un ilggadēju darbu;

Jāni TEILĀNU – zemnieku saimniecības «Raipole» pārvaldnieku, par ieguldījumu uzņēmējdarbības attīstībā Preiļu rajonā;

Annu TROKŠU – Sīļukalna pagasta teritoriālās pārvaldes darbinieci, par ilggadēju, apzinīgu un radošu darbu pašvaldībā;

Edgaru USĀNU – SIA «Čiekuriņi» valdes locekli, par uzņēmējdarbības attīstības veicināšanu un darba vietu nodrošināšanu Sutru pagastā;

Andreju ZAGORSKI – Preiļu rajona Izglītības pārvaldes vadītāju, par nozīmīgu ieguldījumu izglītības sistēmas pilnveidē un attīstībā.

Ierobežos saslimušu mājputnu ganāmpulkus

Valdība apstiprinājusi Zemkopības ministrijas izstrādātos noteikumus «Salmonelozes un citu ar pārtikas produktiem pārnēsājamu infekcijas slimību mājputnu ganāmpulkos, kas paredzēti pārtikas produktu iegūšanai nelielā apjomā un tiešai piegādei galapatērētājam, kontroles un apkarošanas kārtība», informē ministrijas preses dienests.

Noteikumi nosaka infekcijas slimību – salmonelozes, mikoplazmozes un tuberkulozes — kontroli vistu, tītaru, pērļu vistiņu, zosu, pīļu, paipalu, baložu, fazānu, irbju, strausu un citu nožogotās platībās turētu putnu ganāmpulkos, kas paredzēti pārtikas produktu olu un svaigas gaļas iegūšanai nelielā apjomā un tiešajai piegādei gala patērētājiem. Noteikumi neattiecas uz gadījumiem, kad iegūtos pārtikas produktus dzīvnieku īpašnieks lieto ģimenes vajadzībām vai pašpatēriņam. Normatīvais akts neattiecas arī uz to mājputnu kontroli, kurus izmanto izklaides pasākumos vai zinātniskiem mērķiem un kuri ir istabas (mājas) dzīvnieki, kā arī uz strausu kontroli, ja tie tiek audzēti gaļai.

Ņemot vērā šīs grupas infekcijas slimību lielo biežumu un aktualitāti, ES ir pieņemti vairāki normatīvie akti, kas regulē šo infekcijas slimību kontroli un apkarošanu. Tie uzliek pienākumu ES dalībvalstu kompetentajām iestādēm veikt šīs grupas infekcijas slimību uzskaiti un ziņošanu, kā arī nosaka ierobežojumus starp ES dalībvalstīm.

Noteikumi komersantu un zemnieku saimniecību īpašniekus skaŗs tajā gadījumā, ja mājputnu ganāmpulkā tiks konstatēta kāda no minētajām infekcijas slimībām. Pēc infekcijas slimību konstatēšanas mājputnu ganāmpulkā tiks veikti mājputnu tirdzniecības ierobežojumi, pārtikas produktu iegūšanas un izplatīšanas ierobežojumi un mājputnu barības, pārtikas produktu un dzīvu putnu iznīcināšanas pasākumi.

Septiņas lietas, kas jāzina par kompostu

Ikvienā saimniecībā rodas augu atlikumi. Pareizi tos kompostējot, var iegūt vērtīgu augsnes uzlabotāju. Sevišķi daudz augu atlieku ir rudenī, kad tiek novākta raža mazdārziņos, nogrieztas nosalušās puķes un savāktas kritušās lapas.

Vieta. Tas, cik ātri sadalīsies komposts, atkarīgs no kaudzes atrašanās vietas. Nav vēlams to veidot saulainā vietā, jo tad komposts ātri kļūst sauss un tiek ierobežota mikroorganismu darbība. Lai nodrošinātu nepieciešamo mitruma daudzumu, jādomā par ūdens piegādes iespējām, jo kaudzi ik pa laikam jāaplaista – tā, lai būtu mitra, nevis slapja. Ja netiek izmantoti speciālie veikalos iegādājamie termokompostētāji, kas robežo smaku izplatību dārzā un nodrošina labvēlīgāku vidi augu atlieku sadalīšanās procesam, der padomāt par apstādījumu izveidošanu no smaržīgiem ziediem.

Kaudze. Lai komposts izdotos kvalitatīvs, augu atliekas vēlams kompostēt konteinerā. Tā kā augu atlieku sadalīšanai nepieciešams noteikts laiks, ar vienu konteineru neiztikt. Kad viena tvertne pilna, kompostējamo materiālu liek nākamajā. Kompostēt var arī glīti nokrautā kaudzē, tikai tad jārēķinās ar dažām neērtībām.

Ja komposts tiek krauts kaudzē, tas lēnāk sadalīsies un būs rūpīgāk jāuzmana mitruma režīms; būs arī nepatīkama smaka. Lai kaudzē nodrošinātu optimālo temperatūru, tai nevajadzētu būt mazākai par 1,2 metriem diametrā. Rupjos materiālus liek kaudzes apakšā. Garus stublājus un vīteņaugus, pirms likt komposta kaudzē, vēlams sagabalot.

Lai komposts būtu pilnvērtīgāks un ātri sadalītos, tajā jāliek gan oglekli, gan slāpekli saturoši augi.

Pārjaukšana. Kad kaudzē sakrauti visi kompostējamie materiāli un tā ir aplaistīta, tādējādi nodrošinot nepieciešamo mitrumu, pēc pāris dienām tā būs sakarsusi līdz 50 – 70 grādiem. Vēl pēc nedēļas kaudze sāks sakristies un temperatūra tajā samazināsies. Tad ir īstais laiks palielināt skābekļa daudzumu, pārjaucot kaudzi. Jāraugās, lai kompostējamais materiāls, kas pirms pārjaukšanas bija kaudzes vidū, pēc tam būtu kaudzes malās. Lai veicinātu kompostējamo materiālu ātrāku sadalīšanos, kaudzi pēc divām nedēļām pārjauc vēlreiz.

Derīgi materiāli. Kuri augi satur oglekli? Visvienkāršākais orientieris – tie ir izkaltuši, brūni materiāli: koku lapas, siens, salmi, zāģu skaidas, sausi koku zariņi u.c.

Savukārt ar slāpekli bagāti ir svaigie materiāli – zāle, nezāles, liellopu mēsli, dārzeņu mizas, kafijas biezumi.

Nederīgi materiāli. Kompostēšanai nederēs piena produkti, gaļas atgriezumi, tauki, jo tie pievilina graužējus. Rudenī sabirst daudz koku lapu, bet ne visas ir piemērotas kompostēšanai. Kompostam neder ne parastā, ne sarkanozola lapas, kā arī papeles lapas, jo tās ir ādainas un grūti sadalās.

Slimie augi. Katrā dārzā, sevišķi, tuvojoties rudenim, kad laiks paliek vēss un mitrs, savairojas dažādas slimības. Par to, vai slimie augi ir liekami kompostā, speciālistu viedokļi atšķiras. Vieni uzskata, ka to pilnīgi noteikti nedrīkst darīt, jo kompostēšanas laikā slimības neaiziet bojā un, iestrādājot kompostu dārza augsnē, tā tiek piesārņota. Savukārt citi uzskata – ja kompostēšanas laikā kompostā tiek nodrošināta 50 – 70 grādu temperatūra, visi slimību izraisītāji aiziet bojā.

Komposta veicinātāji. Lai paātrinātu komposta veidošanos, dārzkopības veikalos ir iegādājami dažādi palīglīdzekļi: «Bioefekta» ražotie biokompostētāji, KEMIRA *GrowHow* ātrās kompostēšanas līdzeklis, kā arī firmas VIVA ātrās kompostēšanas līdzeklis u.c.

«Dārza Darbu Burtnīca»

JAUTĀJĀT – ATBILDAM

Krūmcidonijām vajag saulainu vietu un skābu augsni

JAUTĀJUMS. Zinu, ka cidonijas ir ļoti vērtīgas. Vēlos tās audzēt lielākās platībās, lai augļus varētu pārdot. Kādu vietu tām izvēlēties?

Krūmcidonijas ir saulmīles, tāpēc tās jāstāda saulainās, atklātās vietās. Lai iegūtu krietnu ražu, nepieciešams labs apgaismojums. Saulainas vietas vēlamas arī tādēļ, lai augļi laikus nogatavotos, lai tiem būtu labs bioķīmiskais sastāvs un aromāts. Audzēšanai nav ieteicamas pazeminātas reljefa vietas, kur augi vai to ziedpumpuri var ciest salā.

Krūmcidoniju audzēšanai piemērotas dienvidu vai dienvidaustrumu nogāzes. Tām patīk auglīgas, trūdvielām bagātas augsnes, var būt vidēji smagas smilšmāla vai mālsmilts augsnes, kā arī smilts augsnes, bet nav piemērotas smaga māla un sausas, caurlaidīgas grants augsnes, kuras ātri izžūst, kā arī sārmainas augsnes ar lielu karbonātu saturu.

Audzēšanai jāizvēlas vāji skābas augsnes, jo vietās, kur augsnes reakcija pH ir virs 6,0 un ir augsts karbonātu saturs, augi cieš no hlorozes. Tā ir saistīta ar nepietiekamu dzelzs uzņemšanu. Šādā gadījumā lapu plātnes kļūst baltas, bet to apmales sāk brūnēt.

Ļoti svarīgi krūmcidonijas iestādīt no nezālēm tīrā augsnē, jo krūmi ir zemi un diezgan skraji, tāpēc paši slikti nomāc nezāles. Līdz ar to augu produktivitāte un augļu svars krasi samazinās. Jau pirms stādīšanas noteikti jāapkaro vārpata un citas daudzgadīgās nezāles. Pirms stādīšanas augsni var ielabot, iesējot un pēc tam iearot zaļmēslojuma augus, iestrādājot sadalījušos kūtsmēslus vai skābas kūdras un kūtsmēslu kompostu.

VAAD INFORMĀCIJA

Pabeigta ziemāju sēklu kvalitātes novērtēšana

Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) Nacionālajā sēklu kontroles laboratorijā un reģionālajās sēklu kontroles laboratorijās ir pabeigta ziemāju sēklu kvalitātes novērtēšana. Kopā Latvijā 2007. gadā ir sertificētas 8157 tonnas ziemāju sēklu, kas ir par 1,5% vairāk nekā pērn.

Sēklu sertifikācija ir šķirņu identifikācija, audzēšanas apstākļu un sēklu kvalitāti raksturojošo īpašību pārbaude, kas ietver lauku apskati un sēklu kvalitātes novērtēšanu. Šogad salīdzinājumā ar 2006. gadu sertificētās rudzu sēklas apjoms palielinājies par 29,8%, savukārt ziemas tritikāles sertificētās sēklas apjoms samazinājies par 39%.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados lielākā daļa sertificētās ziemāju sēklas ir ziemas kvieši (84,8%). Šī gada ražas sēklu dīgtspēja ir laba lielākajai daļai ziemas kviešu sēklu partiju, izņemot tās, kuru sēklu paraugi bija iesūtīti septembra beigās un kuru mitruma saturs bija paaugstināts.

Šī gada ražas ziemāju sēklas ir rupjākas nekā pērn. Tūkstoš sēklu masa ziemas kviešiem ir 38 – 55 g, rudziem 26 – 37 g, ziemas tritikālei 33 – 40 g, bet ziemas kviešiem 48 – 49 g.

Tīrības kvalitatīvie rādītāji lielākajai daļai sertifikācijai paredzēto sēklu paraugu atbilst normatīvajām prasībām. Ziemas rudzu sēklas materiālā daudzām sēklu partijām atrasti parazītiskās sēnes *Claviceps purpurea* sklerociji jeb tā sauktie melnie graudi. Savukārt ērces tika konstatētas trijos ziemas kviešu, divos ziemas rudzu un divos ziemas miežu sēklu paraugos. Šogad nevienā sertifikācijai iesūtītajā ziemas kviešu sēklu paraugā netika konstatēta cietā melnplauka.

Šī gada 17. februārī stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi nr. 120 «Labības sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumi», kas noteic, ka sēklu sertifikāta derīguma termiņš ir 12 mēneši (agrāko sešu mēnešu vietā). Savukārt ziemāju sēklām, kuru mitruma saturs ir 15,1 – 17,0% un kuras paredzēts izmantot sējai tā paša gada rudenī, līdz attiecīgā gada ziemāju sējas perioda beigām paliek spēkā tas pats derīguma termiņš. Ja analīzē konstatēts, ka sēklas ir invadētas ar ērcēm vai citiem dzīviem kaitēkļiem, kas bojā sēklas to glabāšanas laikā, tad sēklu sertifikāta derīguma termiņš tiek noteikts trīs mēneši (skaitot no sēklu dīgtspējas analīzes pabeigšanas dienas).

DARBI NOVEMBRĪ

Augļu dārzā

✔ Pabeidz augļu koku un ogulāju sagatavošanu ziemas periodam.
✔ Augļu koku stumbrus apsien vai aptin ar egļu zariem, salmiem vai veikalos nopērkamiem materiāliem pret zaķiem.
✔ Gādā pret augu virszemes daļu aizsardzību pret salu un graužējiem – liek paklājus saknēm, izvieto ēsmas kaitēkļiem.
✔ Uzmana, lai sniegs nenolauž koku zarus.
✔ Ja dārzu tuvumā ir mežs, pārbauda, vai žogā nav caurumu, lai meža dzīvnieki nepostītu stādījumus. Ja nožogojuma nav, jaunāko un jutīgāko augļu koku stumbrus nopako, vecākos kokus pasargā ar režģiem.
✔ Ja sniega daudz un koki zemi, arī koku zari jāsargā no apgraušanas. Var izmantot sietus.

Košumdārzā

✔ Pabeidz ieziemot toveraugus – siltina ar paklājiem.
✔ Augi, kuri nenomet lapas, jānovieto maksimāli gaišākā vietā. Augiem, kuri lapas nomet, jānodrošina pustumsa.
✔ Pārbauda baseinus. Ja tajos tiek atstāts ūdens, iztīra kritušās lapas. Ja flizētajos baseinos pēc ūdens izlaišanas tas atkal sakrājies, jāizlaiž.

Telpās

✔ Telpās, kurās ir centrālapkure, mitrina gaisu.
✔ Atkarībā no telpaugu sugas nodrošina nepieciešamo mitruma un temperatūras režīmu.
✔ Augus vairs nepārstāda. Izņēmuma gadījumi – ja tie pūst vai augus bojā kāda slimība.
✔ Seko, lai mirtes neatrastos pārāk siltās telpās.
✔ Dižmeldriem nodrošina pietiekamu mitrumu – rasina, seko, lai augsne būtu mitra.
✔ Alvejas, agaves novieto vēsākās telpās.

Pagrabā

✔ Ik pa laikam pārlūko krājumus, izvāc bojātos dārzeņus vai augļus.
✔ Pārbauda, vai nav saplīsušas konservu un ievārījumu burkas.
✔ Seko, lai telpās nesaimniekotu grauzēji; izliek slazdus.

«Dārza Darbu Kalendārs»

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

PAŠVALDĪBĀS

Līvānu novadā

■ AKTIVITĀTES LĪVĀNU MĀKSLAS SKOLAS IZSTĀŽU NAMĀ. Līvānu mākslas skolas izstāžu namā Rīgas ielā 12 katru mēnesi aplūkojama jauna profesionālu mākslinieku izstāde. Kā informēja Preiļu rajona padomes preses sekretāre Irēna Seladina, novembrī ir skatāma Preiļos dzimušās mākslinieces Lienes Subatiņas gleznu izstāde «Saule izkrāso jūru». Par tradīciju ir kļuvušas viesmākslinieku meistardarbnīcas Līvānu novada iedzīvotājiem. Tāpēc arī šīs izstādes noslēgumā, 30. novembrī plkst. 14.30, darbosies mākslinieces meistardarbnīca, kurā Lienes Subatiņas vadībā varēs zīmēt un gleznot kuģus.

Apmeklējot izstāžu namu, var skatīt arī mākslinieces Aīdas Rotčenkovas darbnīcu zīda apgleznošanā.

Vārkavas novadā

■ GRĀMATAI «VĀRKAVAS NOVADA MUTVĀRDU DAIĻRADES PŪRS» BŪS OTRĀ DAĻA. Vārkavas vidusskolas skolotāja Janīna Vilmane saņēmusi Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu projektam, kas paredz viņas jau iznākušās grāmatas «Vārkavas novada mutvārdu dailrades pūrs» turpinājumu – otrās daļas izdošanu. Šādu informāciju «Novadniekam» sniedza Vārkavas novada domes preses sekretāre Maija Praņevska. Otrās daļas nosaukums iecerēts savādāks, darbs sauksies «Vārkavas novada daiļrades pūrs». Pašlaik Janīna Vilmane kopā ar sava pulciņa «Latgaliešu literatūra» dalībniekiem, kas pārsvarā ir Vārkavas vidusskolas 6. un 9. klases skolēni, un novada domes kultūras darba organizatori Astrīdu Dambīti vāc folkloras materiālus Vanagu apvidū.

Ekspedīcijas dalībnieki jau ir ciemojušies daudzās Vanagu ģimenēs, daži no iedzīvotājiem tiks apmeklēti vēlreiz, jo cilvēkiem vienā sarunā grūti atcerēties garajā mūžā piedzīvoto. Emīlija un Leons Bartuseviči pastāstījuši par dažādām senām tradīcijām un kara laikiem, Monika Purviņa sniedza ieskatu tautas un darba tradīcijās, stāstīja par «večerinkām» un linu talkām, papildināja savākto apvidvārdu krājumu. Eleonora Onckule atklāja savu dziesmu pūru, bet Anastasija Vaivode stāstīja par Vanagu baznīcas vēsturi, kā arī Vanagu vārda izcelšanos. Daudz jaunas informācijas devušas arī Antoņina Butkāne un Genovefa Garkalne.

Janīnas Vilmanes projektu atbalsta arī Preiļu rajona padome un Vārkavas novada dome. Grāmata «Vārkavas novada mutvārdu daiļrades pūrs», kurā apkopots plašs Janīnas Vilmanes un viņas audzēkņu savāktais folkloras materiāls, klajā nāca šī gada sākumā.

■ PIRMIE PIECI GADI AR DZIESMU. Vārkavas novada Vanagu sieviešu vokālais ansamblis «Dziedi līdzi!» novembrī nosvinēja piecu gadu pastāvēšanas jubileju. Kā informēja novada domes preses sekretāre Maija Praņevska, ansambļa pirmssākumi saistās ar Vanagu pamatskolas direktores Janīnas Praņevskas iniciatīvu, kura kādā no vecāku sapulcēm ierosināja izveidot kori. Tas tika nodibināts, un kādu laiku arī pastāvēja, taču pamazām dziedātāju skaits dažādu apstākļu dēļ samazinājās, un beidzot pārtapa par ansambli. Pašlaik tajā dzied deviņas dalībnieces: Elita Seile, Ilga Ušacka, Janīna Vilcāne, Anna Romāne, Elvīra Ušacka, Ināra Romāne, Vēsma Smagare, Anna Vaivode, Maija Praņevska. Ansambli visus šos gadus vada Liliāna Zarāne. Tagad skanīgo balsu īpašnieces jau kļuvušas pazīstamas arī ārpus novada un pat rajona robežām, jo ansamblis «Dziedi līdzi!» ir uzstājies Līksnā, Bebrenē, Dvietē.

Vietējie iedzīvotāji ansambli mīļi dēvē par māmiņu ansambli, jo aprēķināts, ka visām dziedātājām kopā ir 30 bērni un viens mazbērns, bet vieta mēģinājumiem rasta skolā, kurā mācās viņu atvases.

Ansambļa repertuārs liecina, ka dziedātājām visvarīgākās vērtības ir ticība, Tēvzeme, mīlestība, bet viņu dziesmās skan arī smeldze un atmiņas par skaistākajiem dzīves mirkļiem. Svētku koncertā bija kupls klausītāju pulks, kas sastāvēja no ģimeņu locekļiem un citiem tuviniekiem, draugiem, vietējiem iedzīvotājiem. Jubilejā sveica arī pārējie novada vokālie ansambļi — «Amuļi», «Savādi gan», deju kopa «Vanagi», kā arī Vārkavas novada domes priekšsēdētāja Antra Vilcāne, Vanagu pamatskolas direktore Janīna Praņevska, sabiedrības pārstāvji.

Valdība papildus piešķir naudu vētras postījumu likvidācijai

Ministru kabinets atbalstīja Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas (RAPLM) atkārtoto ierosinājumu no finanšu līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem pašvaldībām papildus piešķirt vairāk nekā 290 000 latu, lai kompensētu šā gada sākumā vētras radītos zaudējumus. Šo informāciju «Novadniekam» sniedza RAPLM Komunikācijas nodaļas vadītājas vietniece Ilze Dišlere.

Izvērtējot pašvaldību iesniegtos dokumentus, RAPLM konstatēja, ka rezervētie finanšu līdzekļi ir nepietiekami, lai kompensētu visām pašvaldībām radušos zaudējumus.

Ministrija gada sākumā no Finanšu ministrijas pamatbudžeta apakšprogrammas «Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem» pašvaldībām jau piešķīra kompensācijas 350 000 latu apmērā, lai Latvijas pašvaldības novērstu vētrā radītos postījumus.

Papildus kompensācijas vētras radīto seku novēršanai tiks piešķirtas Kuldīgas, Liepājas, Saldus, Ventspils, Talsu, Jēkabpils, Bauskas, Ogres, Rīgas, kā arī Preiļu rajona pašvaldībām par kopējo summu 291 556 lati. **Preiļu rajonā līdzekļus 1000 latu apmērā saņems Salas pamatskola Šaunas pagastā.** Līdzekļi paredzēti skolas zāles remontam. Kā informēja skolas direktore Valentīna Liniņa, šī gada janvārī notikušās vētras laikā vējš izlauza skolas zāles durvis. Stiprās brāzmas no krāsnīm izsita dūmus un kvēpus, to virpuļi sabojāja telpas sienu krāsojumu, tika bojāts arī kamīns un apaļā krāsns. Durvis atjaunotas par Saunas pagasta padomes piešķirtajiem līdzekļiem, bet neparedzētajam kosmētiskajam remontam naudas nebija. Ministrijā uz skolas lūgumu sākumā nav reaģējuši, stāstīja direktore, jo citviet valstī bojājumi bija daudz nopietnāki, to novēršanai pašvaldības prasīja vairākus desmitus tūkstošu latu. Direktore atkārtoti lūdza kompensāciju par vētras postījumiem, un šoreiz viņas lūgums tika izpildīts. Salas pamatskolas zāle drīz atgūs svaigu izskatu.

Kompensācijas valstī tiks izmantotas skolu, bērnudārzu, kā arī citu pašvaldību objektu renovācijai un atjaunošanai, kas nepieciešami būtisku pašvaldību funkciju izpildes nodrošināšanai.

Izveido jauno skolēnu domi

Rajona bērnu un jauniešu centrā (RBJC) uz pirmo semināru jaunajā mācību gadā pulcējās rajona izglītības iestāžu skolēnu pašpārvalžu līderi. Kā informēja RBJC direktora vietniece Ilga Peiseniece, vispirms notika iepazīšanās ar centra jaunajām telpām, pēc tam iepazīšanās vienam ar otru, un semināra diena varēja sākties.

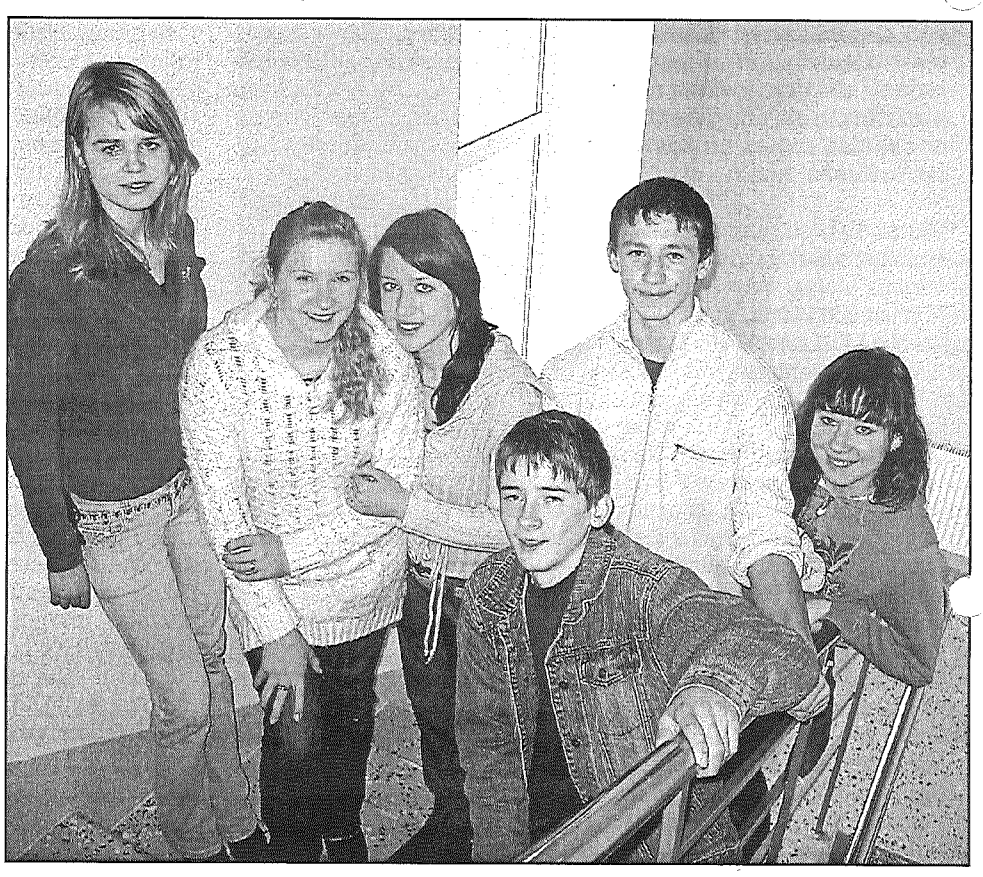

● Rajona skolēnu dome (no kreisās) Marta Kalvīte, Rasa Magdaļenoka, Anna Brakovska, Matīss Jankovskis, Rihards Vilcāns, Vineta Pakava. Fotografēšanās brīdī klāt nebija Irēna Jokste, Santa Vasiļevska un Renārs Trubačs.

Ievaddaļā tika sniegta informācija par skolēnu pašpārvalžu darbības aktualitātēm un labāko pieredzi republikā.

Kas ir pašpārvalde? Pārvaldes forma, kārtība, pēc kuras sabiedrība, šajā gadījumā izglītības iestādes skolēni, izlemj savus pārvaldes jautājumus. Pamatideja – modelēt valstī pastāvošo politisko iekārtu un tās tapšanas mehānismus. Jau skolā jāapgūst tās idejas, sabiedrības modelis, kurā mēs dzīvojam un darbošanās pašpārvaldē sniedz šo iespēju.

Šajā gadā sagaidāms jauns «Vispārizglītojošās izglītības iestādes skolēnu un profesionālās izglītības iestādes audzēkņu pašpārvaldes paraugnolikums,» kurš būtu par pamatu, veidojot katras izglītības iestādes skolēnu pašpārvaldes nolikumu.

Iespēja uzzināt jaunāko pašpārvalžu kustībā ir piedalīšanās skolēnu pašpārvalžu vasaras skolā «Demokrātijas akadēmija». Tieši tā šajā vasarā izdarīja Rasa Magdaļenoka no Līvānu 1. vidusskolas, kura darbojas arī Preiļu rajona Skolēnu domē. Semināra dalībniekiem Rasa pastāstīja gan par nometnes iespaidiem, gan arī visus iesaistīja jautrā saliedēšanas un pat dziedāšanas spēlē.

Tālākajā semināra gaitā sekoja darbs grupās, bija jāizveido mūsdienu skolēna portrets. Kāds ir jaunietis, ar kuru ikdienā vajag sastrādāties skolēnu pašpārvalžu līderim, kas viņu interesē, un vai vispār interesē skolā notiekošais? Atbildes tika meklētas kopā.

Darbojoties grupās, iepazīti skolu līderi, un semināra noslēgumā tika papildināts rajona skolēnu domes sastāvs ar jauniem uzvārdiem, jo pieci no deviņiem domes aktīvistiem skolu ir beiguši un mācības turpina citur. 2007./2008. mācību gadā Preiļu rajona skolēnu domē darbosies: Rasa Magdaļenoka un Vineta Pakava no Līvānu 1. vidusskolas, Rihards Vilcāns (Preiļu Valsts ģimnāzija), Irēna Jokste (Aglonas vidusskola), Santa Vasiļevska (Riebiņu vidusskola), Marta Kalvīte (Rudzātu vidusskola), Anna Brakovska (Vārkavas vidusskola), Matīss Jankovskis (Jersikas pamatskola), Renārs Trubačs (Preiļu 1. pamatskola).

Par darāmo jaunajā mācību gadā rajona skolēnu dome lēma, tiekoties pirmajā sēdē 6. novembrī. Taču vispirms sēdes sākumā tika ievēlēta jaunā vadība, un tā rajona skolēnu domes priekšsēdētāja lomā šogad iejutīsies Anna Brakovska no Vārkavas vidusskolas, bet vietniece būs Rasa Magdaļenoka no Līvānu 1. vidusskolas. Tika sadalīti arī citi pienākumi, — atbildīgie sadarbībai ar presi, sabiedrisko attiecību jautājumu risinātāji, pasākumu darba grupu vadītāji.

Rajona skolēnu pašpārvalžu līderiem 2008.gada janvārī plānots brauciens uz Rīgu, lai iepazītos ar Latvijas Republikas Saeimas darbu un tiktos ar Rīgas skolēnu domes aktīvistiem.

Mācību gada otrajā semestrī skolēnu dome, aicinot uz sadarbību visas rajona skolas, veiks aptauju par skolēnu pašpārvalžu vietu un lomu skolas dzīves veidošanā un aktivizēšanā. Tā būs iespēja paskatīties uz skolās notiekošo no cita redzes punkta.

Sportiskas aktivitātes, apvienojot ar skolēnu pašpārvalžu kopā sanākšanu, iecerēts rīkot 2008. gada aprīlī. Jaunievēlētā skolēnu dome ir noskaņota darbam.

Lappusi sagatavoja L.Rancāne

No horvātiem jāmācās, kā pelnīt ar tūrismu

Grupa lauksaimniecības speciālistu un konsultantu no Liepājas, Limbažu un Preiļu rajona lauksaimnieku apvienībām oktobrī apmeklēja Horvātiju. Desmit dienu braucienā kopā ar vairākiem kolēģiem no Preiļu rajona bija devusies arī Preiļu lauku konsultāciju biroja speciāliste veterinārmedicīnas jautājumos AINA GOLUBEVA.

Horvātija ir skarba zeme, bet arī īpašu pievilkšanas spēku, daloties iespaidos par redzēto, teica speciāliste. Mājup pārvesta atziņa, ka iespējams labi pelnīt arī ar tūrismu, ja vien atrasta iespēja pievilināt ekskursantus, piedāvājot viņiem interesantus produktus.

— Apceļojām lielāko daļu Horvātijas, gan lauksaimniecisko ziemeļu, gan kalnaino un skarbo dienvidu reģionu, kas deva iespēju salīdzināt krasi atšķirīgos klimatiskos apstākļus un iespējas lauksaimnieciskajai darbībai. Ņemot vērā kontrastaino dabu, varējām tikai pabrīnīties, kā šis valsts iedzīvotāji prot to izmantot un gūt labumu.

Lopkopība un lauksaimniecība vairāk attīstīta Horvātijas ziemeļos, kur reljefs ir līdzenāks. Tur arī redzējām apstrādātus laukus un lopu barus, pārsvarā aitu un kazu ganāmpulkus. Dienvidu reģions – tie ir kalni, tās ir nebeidzamas klintis, aizas, Adrijas jūras krasts un kalnu upes. Lauksaimnieciskā darbība te iespējama pavisam minimālos apmēros, tāpēc vietējie iedzīvotāji meklē un ir atraduši citas iztikas iespējas. Tā pārsvarā ir uzņēmējdarbība tūrisma nozarē. Horvāti lepojas ar savas zemes dabu un ar to pelna, pēdējos gados uzņemot arvien vairāk ārzemnieku. Jāatzīst, ka tūristu uzņemšanu viņi ir apguvuši perfekti. Vietējo uzņēmēju sniegtie pakalpojumi kopā ar dabas skaistumu un tā baudīšanu visdažādākajos veidos nodrošina nozares ienesīgumu.

Mūsu grupai bija paredzēts nobrauciens ar laivām pa kalnu upi. Procesu vadīja vairāki vietējie instruktori. Nedomāju, ka viņi katru dienu uzņem latviešus, taču puiši airēšanai nepieciešamās komandas bija iemācījušies latviski, lai mēs varētu saprast, kā rīkoties. Kāds pat nodziedāja latviešu tautas dziesmu. Protams, ka mums radās labs iespaids, jutāmies aizkustināti, gaidīti un gatavi maksāt. Kaut vai par fotogrāfijām no nobrauciena pa upi. Kamēr viens instruktors sēž laivā ar ceļotājiem, otrs brauc kanoe laiviņā fotografē un filmē, aizsteidzoties te priekšā, te jau no sāna vai atrodoties nopakaļus. Katrs no mums brauciena noslēgumā varēja iegādāties disku ar turpat simts digitālajām fotogrāfijām vai arī filmu. Pašiem tādi lieliski kadri noteikti nebūtu izdevušies, tāpēc maksājām bez kaulēšanās.

Dzīvojām Horvātijas vidienē mazā pilsētiņā. Tai ir ļoti sena vēsture, par to liecināja īpatnējā arhitektūra, šaurās ieliņas, kur dažviet miesās kuplāki gājēji var samainīties tikai sāniski. Mūs visus pārsteidza autovadītāju kultūra – bez steigas, bez signalizēšanas viņi pacietīgi gaidīja un palaida kājāmgājējus. Ne reizi uz ielām un ceļiem netikām manījuši negatīvas emocijas, kas ir pārpārēm pie mums Latvijā.

Horvātijā ļoti daudz audzē vīnogas, nodarbojas ar vīna darināšanu. Dienvidu reģionā – mandarīnkoku dārzi un olīvkoku birzis.

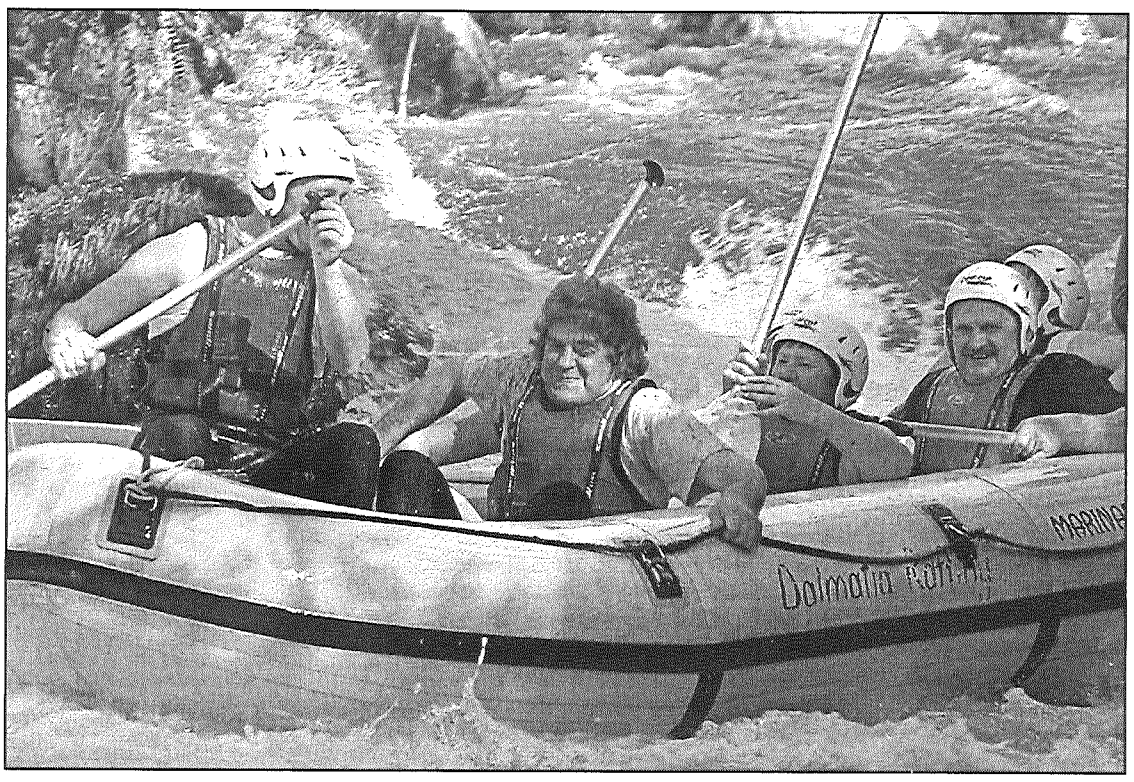

Viena no daudzajām fotogrāfijām, ko Aina Golubeva pārvedusi no ceļojuma pa Horvātiju. Brauciens gumijas laivā pa kalnu upi bijis aizraujošs, par to liecina pozitīvās emocijas un smaidi Ainas (attēlā vidū) un Līvānu novada lauku attīstības speciālista Dominika Jaujas (no labās) sejās.

Ceļa malā no vietas redzamas mazas koka būdiņas, kur vietējie zemnieki pārdod savu preci. Pie tam ne tikai augļus, bet arī pašdarināto stipro alkoholu – rakiju, kas līdzinās mūsu tā sauktajai *dzimtenītei*. Var izvēlēties gan *tīru* mantu, gan bagātinātu ar dažādām zālītēm. Nezinu, ko par to saka Horvātijas likumi, taču nevarējām iedomāties, ka kaut kas tāds būtu iespējams Latvijā. Starp citu, piedzērušos tur nemanījām.

Dubrovniki, kas atrodas pašos Horvātijas dienvidos, ir tipisks tūrisma reģions. Sezonas laikā, kas ilgst līdz oktobra beigām, jo tik ilgi ir silts un saulains, vietējie intensīvi nodarbojas ar viesu uzņemšanu. Ziemā tur valda klusums, bet mums stāstīja, ka iedzīvotāji šajā laikā saņem valsts noteiktās kompensācijas, lai varētu sagatavoties nākamajai tūrisma sezonai, jo citu pelnīšanas iespēju nav.

Skaistā daba ir Horvātijas lielākā bagātība, ko vietējie iedzīvotāji iemācījušies izmantot maksimāli veiksmīgi. Kaut vai, piemēram, dabas parki. Vienu no tiem, kas aptver ļoti daudzus lielus un mazus ūdenskritumus, apmeklējām arī mēs. Samaksā un dodies garākā vai īsākā (pēc fiziskajām spējām) pārgājienā, vēro augus, klausies ūdens šalkoņā. Tā ir tāda relaksācija, ka neko jaukāku nevar vēlēties.

Vēsturiski izveidojies tā, ka latvieši ir zemkopju tauta, tāpēc tūrisma nozare pagaidām tiek uzskatīta par tādu kā pabērnu. Taču arī Latvijā ir skaista daba, daudz ezeru, lieliski meži. Diemžēl mēs vēl ne tuvu neesam apguvuši viesu uzņemšanas gudrības. Laikam trūkst uzdrīkstēšanās, nav pārliecības, ka var labi pelnīt. To mācīties jābrauc uz Horvātiju.

L.Kirillova

Neizlēmīgos pieskaita konservatīvajiem

Tie Valsts kases (VK) plāna dalībnieki, kas līdz 28. septembrim nebija izvēlējušies citu pārvaldnieku, jau tika sadalīti starp astoņu privāto pārvaldnieku konservatīvajiem ieguldījumu plāniem, kuru ienesīgums ievērojami atpaliek no aktīvo plānu snieguma.

Pēc Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) datiem, kopumā starp astoņiem pārvaldniekiem «Hansa fondi», «SEB unifondi», «Parex Asset Management», «Baltikums Asset Manegement», «Norvik IPS», «Siprema fondi», «Astra krājfondi» un «DnB Nord fondi» — tika sadalīti 74 889 Valsts kases ieguldījumu plāna dalībnieki, kuru kopējais kapitāla apjoms ir 10 307 960 lati. Katrs pārvaldītājs ir saņēmis 9361 dalībnieku, kuru kopējais kapitāla apjoms ir aptuveni 1,2 miljoni latu. VSAA speciāliste Līga Caune stāsta, ka noskaidrot, kurā ieguldījumu plānā kurš bijušais Valsts kases plāna dalībnieks tagad turpina savu dalību, var ikvienā VSAA teritoriālajā nodaļā, ierodoties tur personīgi un līdzi ņemot personu apliecinošu dokumentu.

Tikmēr speciālisti ir pārliecināti, ka lielākā daļa VK dalībnieku, kuri līdz noteiktajam datumam nebija izvēlējušies privāto pārvaldnieku, visticamāk, atrodas ārpus Latvijas. Tāpat «Hansa fondu» ieguldījumu pārvaldnieks Kristiāns Miķelsons pieļauj iespēju, ka daļa cilvēku VK aicinājumu pāriet pie cita pārvaldnieka ignorēja, jo viņiem ir citas prioritātes. «Valsts kases ieguldījumu plānā bija arī dalībnieki vecumā no 15 līdz 20 gadiem, kuri, piemēram, vasarā ir veikuši kādus darbus, saņēmuši par to algu un līdz ar to automātiski tiks ieskaitīti Valsts kasē kā 2. pensiju līmeņa dalībnieki. Iespējams, šobrīd šai konkrētajai jauniešu daļai jautājums par to, kas pārvalda viņu līdzekļus, nav aktuāls, tāpēc arī tie nelikās ne zinis,» skaidro K.Miķelsons.

Taču tas, ka VK dalībnieku līdzekļi tika sadalīti starp konservatīvajiem ieguldījumu plāniem, nenozīmē, ka turpmāk cilvēki nedrīkstēs izdarīt izvēli par labu kādam citam pārvaldniekam un ieguldījumu plānam. Latvijas iedzīvotājiem tiek nodrošināta iespēja savus pensiju 2. līmeņa uzkrājumus ieguldīt pēc trīs dažādām stratēģijām – aktīvās, sabalansētās un konservatīvās. Tieši stratēģijas palīdz cilvēkiem izvēlēties savai riska iecietībai labāko ieguldīšanas veidu, un vecums ir svarīgs kritērijs, kas nosaka, kādu ieguldījumu stratēģiju izvēlēties. Taču tas, cik liela būs cilvēka pensija, nav atkarīgs tikai no stratēģijas, bet arī no daudziem citiem faktoriem, piemēram, cik liela ir bijusi alga, cik ilgu laiku cilvēks ir piesaistīts konkrētajam pensiju līmenim, kāds ir vidējais algas pieaugums valstī utt., atzīmē «DnB NORD fondi» valdes locekļis, fondu pārvaldnieks Armands Ločmelis.

Statistikas dati liecina, ka šobrīd populārākie ir ieguldījumu plāni ar aktīvo stratēģiju – tajā piedalās 744 829 tūkstoši cilvēku, sabalansēto plānu ir izvēlējušies 50 137 cilvēki, bet konservatīvo – 163 823. Banku pārstāvji apgalvo, ka konservatīvais plāns ir DROŠS, BET NE IENESĪGS. Tajā savus pensiju līdzekļus ieteicams izvēlēties cilvēkiem, kuriem līdz pensijas vecumam palicis pavisam maz laika, sacīja «SEB unifondu» izpilddirektors Normunds Igolnieks, piebilstot, ka konservatīvos plānus cilvēki neatkarīgi no vecuma izvēlas arī tad, ja viņiem ir svarīgs maksimāli vienmērīgs ieguldītā kapitāla pieaugums. Konservatīvajos plānos ieguldījumi akcijās netiek veikti, un to garantētais ienesīgums ir aptuveni 3 – 4 procenti gadā. Sabalansēto plānu stratēģija paredz akciju proporciju līdz 15 procentiem, un to ienesīgums var būt līdz 5 procenti gadā, bet aktīvie plāni dod iespēju nopelnīt visvairāk (no 4 līdz 8 procenti gadā), taču pastāv iespēja arī zaudēt, tāpēc eksperti iesaka šādus plānus izvēlēties tiem, kam līdz pensijai vēl atlikuši vairāki gadu desmiti.

Diemžēl šī brīža pensionāri un tie, kuri pensijā ies tuvākajos sešos gados, no otrā pensiju līmeņa neko neiegūs. Daudzlīmeņu pensiju sistēmas priekšrocības varēs baudīt vien tie, kuri pensijā dosies, sākot no 2013. gada.

Biežāk uzdotie jautājumi par pensiju otro līmeni

Vai var izstāties no pensijas otrā līmeņa?

Latvijas Republikas normatīvie akti neparedz iespēju izstāties no pensijas otrā līmeņa.

Cik bieži var mainīt līdzekļu pārvaldītāju un ieguldījumu plānu?

Vienreiz gadā var mainīt līdzekļu pārvaldītāju, bet ieguldījumu plānus viena līdzekļu pārvaldītāja ietvaros – divas reizes gadā.

Cik lielas iemaksas tiek veiktas otrajā pensiju līmenī?

Iesaistoties pensiju otrajā līmenī, papildu sociālās apdrošināšanas iemaksas nav jāveic. Kopējais iemaksu apjoms pensiju kapitālam paliek nemainīgs – 20 procenti no strādājošā algas, kas tiek pārdalīts starp pensiju sistēmas pirmo un otro līmeni. Iemaksu likme pensiju otrajā līmenī laikā no 2001. gada 1. jūlija līdz 2006. gada 31. decembrim bija divi procenti no ienākumiem. Taču iemaksu likme pakāpeniski pieaug. 2007. gadā pensiju otrajā līmenī tika novirzīti četri procenti no strādājošā ienākumiem, 2008. gadā novirzīs astoņus procentus, 2009. gadā – deviņus, bet 2010. gadā – desmit procentus. No 2010. gada iemaksu apjoms pirmajā un otrajā līmenī būs vienāds – katrā desmit procenti.

«Latvijas Avīze»

Novadnieks
Otrdiena, 2007. gada 13. novembris

Bebri – dzimuši arhitekti un lieliski būvnieki

NO VĒSTURES

Līdz 18. gadsimtam bebri apdzīvoja praktiski visu Latviju un bija plaši izplatīti. Tos intensīvi medīja, jo augstu tika vērtētas viņu ādas. Labprāt uzturā tika lietota arī gaļa, turklāt bebru ēst tika atļauts arī gavēņa laikā. Vēsturiski zināms, ka pēdējais bebrs tika nošauts 1871. gadā pie Gaujas.

Lai novērstu tukšumu dabā, 1927. un 1935. gadā Norvēģijas valdība Latvijai uzdāvināja pa diviem bebru pāriem. Tos ielaida Stendes upītē un Raunā. Tajā pašā laikā tika aizliegtas bebru medības.

Pēc Otrā pasaules kara bebru saimi papildināja pieci pāri no Voroņežas rezervāta. Pēc 60. gadiem no Baltkrievijas un Lietuvas bebri pamazām paši ieceļoja Latvijā, apgūstot arvien jaunas teritorijas.

Ūdris bebru nolamāja
Lēnajām kājiņām.
Lai tam bija lēnas kājas,
Bet tam gudrs padomiņš.

Pirms diviem gadiem Latvijā bija uzskaitīti 62 138 bebri. Tā kā šiem dzīvnieciņiem ar demogrāfiju viss pilnīgā kārtībā, pašreiz to skaits noteikti ir lielāks. Par to liecina arvien biežāk sastopamās zemnieku sūdzības par applūdušām pļavām, meža nogabaliem, pārpurvotām zemēm. Ne velti mežinieku un mednieku vidū pat pastāv tāds jēdziens kā bebraines. Skāde, protams, liela, tāpēc sabiedrībā arvien biežāk dzird runas par to, ka beidzot vajadzētu sākt rīkoties, lai kaut kādā veidā iegrožotu bebru patvaļu.

Daudzās Eiropas valstīs bebri ir aizsargājami dzīvnieki, kuru medīšana nav atļauta, tomēr ES sugu un biotopu direktīva bebru medīšanā nosaka Latvijai, Igaunijai, Lietuvai un Polijai ģeogrāfisko izņēmumu. Lai gan katru gadu medību sezonā Latvijā tiek atļauts nomedīt vairākus desmitus tūkstošu bebru, skaita samazinājums pagaidām nav jūtams. Arī «Novadnieka» iztaujātie mednieki uzskata, ka situācija varētu uzlaboties vien pēc tam, kad šie dzīvnieki nonāks nelimitēti medījamo sarakstā tāpat kā, piemēram, lapsas un zaķi.

Gatavie kaitnieki

Spilgta iepazīšanās ar uzcītīgajiem būvniekiem bebriem raksta autorei bija Pelēču pagastā, cauri kuram plūst nelielā Jašas upīte. Pirms pāris gadiem nācās braukt pa lauku celiņu netālu no Nīdermuižas. Vienā ceļa malā – upe, otrā – grāvis, kas ved uz Virognas ezeru. Toreiz brauktuves vidū rēgojās vairākas pamatīgas bedres. Izrādās, zem ceļa seguma bebri bija izrakuši savas ejas, lai no vienas ūdens tilpnes nokļūtu otrā, bet tās iebrukušas, radot bīstamu situāciju transportlīdzekļu kustībai.

Otrs gadījums saistās ar šoruden novēroto situāciju, kad bebru naskās darbošanās dēļ applūda ceļš kādā citā vietā. Dzīvnieki uzbūvējuši aizsprostu uz nelielā strautiņa, ko vietējie sauc par Gubaiku. Pamatīgais būvējums noslēdza straumes tecējumu uz Jašu, bet sakrājies ūdens plūda pāri ceļa braucamajai daļai. Pēc pāris dienām kāds no iedzīvotājiem aizsprostu bija izjaucis, laikam cerībā, ka bebri rimsies. Kas to deva! Jau nākamajā rītā aizsprosts stāvēja kā jauns. Tikai lielākie baļķēni vēl nebija salikti attiecīgajā slīpumā, kā to prasa bebru būvnormatīvi.

Pelēču pagasta padomes priekšsēdētājs **Juris Kovaļevskis** atzina, ka līdzīgus posta darbus grauzēji darot arī citur, piemēram, poldera teritorijā un Kalnadruvās, kur applūdusi liela platība un pārliekā mitruma dēļ nokaltusi bērzu birztala. Viņš uzskata, ka bebru patvaļa nodara lielus zaudējumus lauksaimniekiem un arī mežsaimniekiem, tāpēc būtu nepieciešama mednieku iejaukšanās.

Zemniekiem – posts, dabai – labums

Mazliet savādākās domās ir mednieks ar 25 gadu stāžu, liels bebru dzīves pazinējs, Preiļu novada domes kārtībnieks **Geralds Kalinkevičs**.

— No vienas puses, es piekrītu, ka zemniekiem bebru dēļ raizes, jo applūst pļavas un tīrumi. No otras – dabai bebri dara tikai labu, jo veido dīķus, kur ūdensputniem dzīvot un zivīm peldēt. Jaunizveidotās ūdenskrātuves ar relatīvi nemainīgu ūdens līmeni ir lieliskas zivju nārstošanas vietas, ūdens putnu ligzdošanas, barošanās un atpūtas vietas pārlidojumu laikā. Jā, bebru savairojies pārāk daudz, vajag aktīvāk medīt, taču bebru medības ir ļoti īpatnējas un rezultātā ir maz mednieku, kas ar to nodarbojas.

Bebru medību īpatnības

Kādi ir iemesli, ka mednieki izsniegtās atļaujas netiek pilnībā izmantotas? Skaidro G.Kalinkevičs. — Pirmkārt, bebru medību sezona ilgst no augusta līdz martam. Vasarā upju, dīķu krasti ir aizauguši un ne vienmēr izdodas piekļūt pietiekami tuvā šāviena attālumā. Otrkārt, bebru vajag ne tikai nošaut, bet arī dabūt laukā no ūdens. Dzīvnieks paspēj ienirt, tāpēc mednieks, kā saka, jāvelk bikses nost un pašam jālien ūdenī. Treškārt, ne visi mednieki uzturā lieto bebra gaļu (lai gan tā ir ļoti garšīga un veselīga), tāpat nav iespēju realizēt ādiņas un kastoreju jeb bebru dziedzerus.

Mednieks stāsta, ka padomju laikā bebrādas tika ļoti augstu vērtētas, bet vēl lielāks pieprasījums bija pēc bebru dziedzeriem, kuru sekrētu izmanto medicīnā, kā arī parfimērijā smaržu nostiprināšanai. – Pats bebrus medīju intensīvi, bet ādiņas metu laukā. Esmu ar mieru atdot pat par velti, bet nevienam nevajag. Visiem zināms, ka ūdens dzīvnieku ādas ir visizturīgākās. Pēc 100 punktu sistēmas maksimālo punktu skaitu sasniedz ūdrs, bet bebra kontā ir pāri 90 punktiem.

● **Tā izskatās bebru aizsprosts uz Gubaikas strautiņa Pelēču pagastā. Iepriekšējā dienā cilvēku izjaukto būvi dzīvnieki pa nakti atkal uzcēluši. Pagaidām 1 : 0 bebru labā.** Foto: L.Kirillova

Salīdzināšanai – populārā lapsāda saņem tikai 15 – 20 punktus. Iespaidīgi, vai ne?

Otra populārākā bebru medību iespēja ir ķert šos dzīvniekus ar slazdiem. Āgrāk to varēja darīt ar jebkura veida slazdiem, bet līdz ar Eiropas prasību ieviešanu kājķeramie slazdi tika aizliegti. Pašlaik bebru medībās drīkst izmantot dzīvķeramos vai rāmju slazdus, kuru uzstādīšana ir sarežģītāka un prasa lielākas iemaņas.

Mednieks atzīst, ka darbošanās ar slazdiem nav tik azartiska kā medības ar šaujamieroci, kad jāprot pielavīties, lai dzīvniekus neiztraucētu. – Ar slazdiem smagi jāstrādā, bet, ja tavs medījums nevienam nav vajadzīgs, tad medītprieks zūd.

Medību limita atcelšana neko nemainīs

Spečuku domas par to, kā ierobežot bebru skaitu, dalās. Vai nepieciešams atcelt bebru medību limitu? Preilietis Aleksejs Ribakovs, piemēram, uzskata, ka tāds lēmums jau sen bija vajadzīgs, jo citādi tikt galā ar lielajiem grauzējiem nebūs iespējams. – Kas no tā mainīsies? Vēl ne vienu gadu nav bijis tā, ka mednieku kolektīvi izmantotu pilnīgi visas licences, — tā Geralds Kalinkevičs.

Dzīvnieku blīvumu var regulēt, bet citādā veidā – rodot iespēju nodot bebru ādas pārstrādei, izmantojot farmācijā un parfimērijā bebru dziedzerus. Par to, ka tā varētu būt ienesīga joma, liecina fakts, ka pagājušā gadsimta 80-tajos gados kāds Ogres rajona iedzīvotājs brauca pa visu Latviju, uzpērkot medījumus, arī pats intensīvi nodarbojās ar slazdu likšanu. Toreiz viena ģērēta bebra ādiņa mēteļu apkaklēm un ziemas cepurēm maksāja vairāk nekā 150 rubļus, arī dziedzeri atkarībā no lieluma un kvalitātes – 90 līdz 100 rubļus. Ja ņem vērā, ka vidējā alga bija ap 100 rubļiem, bebru ķeršana rādījās ienesīgs bizness. Pēdējā laikā kažokādas nav modē, tāpēc *bebra kunga* kažoks nevienu īsti neinteresē.

Bebru skaita straujo palielināšanos mednieki skaidro arī ar to, ka šiem dzīvniekiem Latvijā praktiski nav dabisko ienaidnieku, starp kuriem galvenais ir vilks.

● **Senāk bebru medības bija elitāras. Tagad saņemt medību atļauju nav nekādu problēmu. Preilietis Geralds Kalinkevičs bebrus medī ne tikai ar rāmju slazdiem, bet arī uz gaidi.** Foto no G.Kalinkeviča albuma

Tā kā vilku pie mums ir ļoti maz, bebri jūtas visai droši. Kaitēt viņiem var vienīgi klaiņojošie suņi. – Pie tam bebrs ir ļoti uzmanīgs, no krasta nekur tālu neiet, tikai metrus 20 līdz 50. Tikko pamana briesmas, tā ūdenī iekšā. Būtībā vienīgais nopietnais ienaidnieks ir cilvēks.

Arhitekti un inženieri

— Tik veiksmīgus arhitektus un tik talantīgus inženierus kā bebri var apskaust pat cilvēki, — stāsta viņu pazinējs. — «Hidrotehniskās» būves jeb aizsprosti pelna īpašu ievērību. Tie ir uzbūvēti tā, ka nejauša pārrāvuma gadījumā ūdens straume postījuma vietu *aizvelk* ciet ar dūņām un sīkākiem zariņiem. Dzīvniekiem vajag tikai nedaudz pielabot, un aizsprosts atkal stāv, kā stāvējis.

Speciālajā literatūrā minēts, ka pasaulē ir atrasti un uzmērīti dambji, kas sasniedz pat 1,6 kilometru garumu. Dambju augstums mēdz būt tikpat iespaidīgs, pat līdz 5,4 metriem.

— Bebru ģimene mīt alās, ko parasti rok ūdenstilpes krastā. Ieeja ir zem ūdens, bet eja ved uz augšu. Parasti bebru mītnei ir vairākas šādas ieejas un izejas. Arī dambji tiek būvēti ar nolūku, lai *durvis* visu laiku būtu nosegtas ar ūdeni, bet dzīvojamā telpa neapplūstu.

Ja krasti neatbilst bebru prasībām, dzīvnieki būvē tā sauktās mājiņas. No zariem un mietiem viņi savelk pamatīgus krāvumus, kuriem ieeja ir zem ūdens. Ejot gar upes vai dīķa krastu, var pamanīt pamatīgu malkas vezumu, kas reizēm ir augstāks par cilvēka augumu. Dzīvnieki tajā ierīko ventilācijas caurumus, ir arī neliela saussemes izeja rezervei.

Grauzējs un zālēdājs

Bebrs atšķirībā no sava ūdens valstības kaimiņa ūdra ir zālēdājs. Vasarā mielojas ar saknītēm, zāli, dažādiem ūdens augiem, bet ziemas krājumiem sagatavo koku zarus. Parasti krājumi tiek veidoti vienā vietā, pie alas, kura ir apdzīvota (rezervei bebru ģimenei ir vēl vairākas alas).

Zem ūdens tiek savilkta zaļa kaudze, no kuras ģimene arī mielojas. – Ja kādā vietā pamanīsiet čupiņu gludi nomizotu zariņu, tad ziniet – tas ir *bebru galds*. Bebri pārtikā izmanto tikai lapu kokus,— stāsta G.Kalinkevičs. – Sevišķs kārums ir ievas, kārkli. Cilvēkiem šķiet, ka miza varētu būt rūgta, bet bebriem tas šķiet garšīgi. Esmu redzējis, ka galdā tiek likti arī bērzi, lai gan šis koks satur arī darvu. Ja ir vajadzība, vienas nakts laikā bebrs var nograužt koku ap 30 centimetru diametrā.

Pat lieliski dabas pazinēji joprojām brīnās par šo dzīvnieku spēju vajadzīgo koku *nozāģēt* tā, lai tas nogāžas viņiem vien vajadzīgajā virzienā. Te nu mežizstrādātāji varētu pamācīties darba drošībā un precizitāti, jo nekur vēl nav redzēts, ka kāds no bebriem nejauši būtu pakļuvis zem nogāzta baļķa, tā ar smaidu secina mednieks.

Bez kurioziem neiztikt

Par to, kā gājis bebru medībās, var stāstīt stundām. Reizēm gadījušies kuriozi, par kuriem vīri vēl ilgi smējušies. Tā pirms gadiem septiņiem Badelkā kāds no mednieciem bija devies medībās uz gaidi. Sēž klusītiņām. Metas tumsiņa. Vīrs dzird, ka tepat tuvumā kāds intensīvi grauž. Cerībā, ka dzīvnieks parādīsies pa šāvienam, mednieks pat neelpo. Pēkšņi graušana apklust, bet mednieka līdzās nokrīt koks! Izrādās, bebrs turpat blakus vien bijis, bet darbojies tik profesionāli, ka palicis nemanīts. Sakiet, kā ar tādu viltnieku lai cīkstās?..

❒❒❒

Šis bija neliels ieskats bebru dzīvē. Par to, kāda ir, tā teikt, bebra CV, viņa ģimenes dzīve, kā cīnīties ar šiem dzīvniekiem, lai tie nenodarītu postu mežiem un tīrumiem, varēsiet lasīt kādā no nākamajiem «Novadniekam» numuriem. Tad arī par bebru dziedzeru izmantošanu dziedniecībā, kā arī receptes gardiem ēdieniem.

L.Kirillova

KAIMIŅU RAJONOS

Neparasts atradums

Remontējot Indricas baznīcu Krāslavas rajonā, tika atrasti pussatrunējuši koka zārki. Tas acīmredzami norāda uz mirušo nāves cēloni no mēra. Neparastais atradums ieinteresēja arheologus, kuri nākamgad veiks pētījumus.

«Ezerzeme»

BALVU RAJONĀ

Kaimiņvalsts liellopi iecienījuši Latvijas pļavas

Viļakas pārvaldes robežsargi jau vairākus mēnešus nesekmīgi cīnās ar kaimiņvalsts liellopiem, kuri nelegāli pārkāpj Krievijas – Latvijas robežu.

Ja uz «zaļās» robežas pieņemts cīnīties ar nelegālajiem robežpārkāpējiem, tad vienā no Valsts robežsardzes Viļakas pārvaldes robežapsardzības nodaļām robežsargiem nepārtraukti jācīnās ar liellopiem, kas neatlaidīgi šķērso valsts robežu, lai paciemotos Latvijā. Septembrī un oktobrī Valsts robežsardzes Viļakas pārvaldes robežsargiem vairākkārt nācies cīnīties ar liellopiem, kuri, šķērsojot Latvijas – Krievijas robežu, iekaro mūsu laukus. Valsts robežsardzes Viļakas pārvaldes inspektore, kaprāle Lolita Kokoreviča saka: «Ja sākotnēji tie bija tikai daži lopiņi, tad ar laiku robežpārkāpēju skaits palielinājies līdz pat 32 galvām. Par šiem starpgadījumiem informējām arī Krievijas robežsardzi, kura solījās pieņemt mērus, lai šādas pastaigas vairs neatkārtotos. Taču dotie solījumi neapstiprinājās, lopi atkal mūs apciemoja, vienā dienā pagūstot mūsu teritorijā pabūt pat divas reizes. Robežsargi drīzumā būs ne tikai Latvijas zemes sargātāji, bet arī profesionāli lopu gani.»

Kaprāle uzskata, ka kaimiņvalsts lopu gani slikti pilda savus pienākumus, vai arī lopi viņpus robežas dzīvo savā vaļā. Kad Latvijas robežsargi pamana kaimiņvalsts lopus Latvijas teritorijā, viņi par to ziņo Krievijas Federācijas robežsargiem. Kad ierodas robežsargi, viņi pārdzen lopus pāri robežai un nodod Krievijas robežsargu rīcībā.

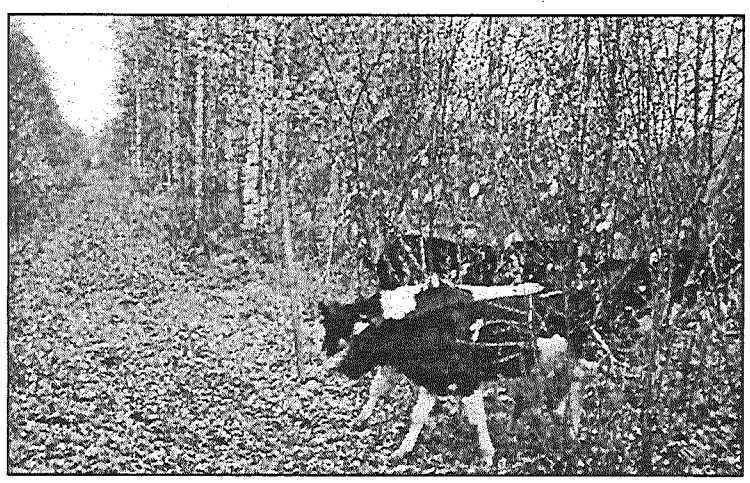

● **Sākotnēji «robežpārkāpējas» no krūmiem izbāž tikai galvas un pārliecinās, vai tuvumā neviena nav, un vai viņas var brīvi šķērsot robežlīniju.**

Aizsargājamo ķērpju likteņi pierobežā

Turpinot pagājušajā mācību gadā uzsākto skolēnu pētniecisko darbu par gaisa piesārņojumu gar Latvijas Austrumu pierobežas tranzīta ceļiem, septembrī apsekots «Viļakas – Vientuļu» ceļa posms.

Gada sākumā netālu no «Viļakas – Vientuļu» ceļa tika atrastas trīs aizsargājamo ķērpju sugas – parastais plaušķērpis, izplestā evernija un cetrēlijveida cetrēlija. Par atradumiem tika informēta Viļakas mežniecība, tika ievākta un Latvijas Universitātē nodota ķērpju kolekcija. Šis meža nogabals jau bija nodots izsolē cirsmas ierīkošanai.

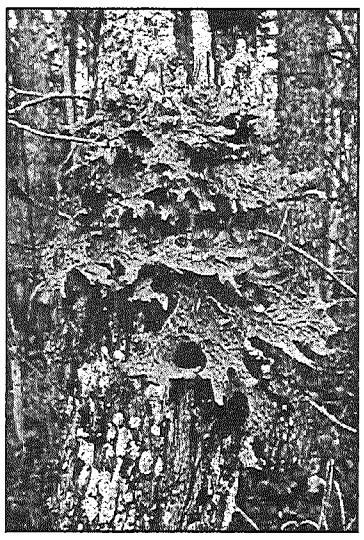

● **Plaušķērpis uz kļavas stumbra.**

Uz kokiem, kur plaušķērpis bagātīgi saaudzis, bija iekrāsoti sarkani apļi, kas liecināja, ka šie koki ir jāatstāj necirsti. Vislielākais ķērpja eksemplārs tika atrasts tieši ceļa nodalījuma joslas malā uz neliela kļavas stumbra. Netālu auga arī paliels ozols, ko viens cilvēks nevarēja aptvert ar rokām. Arī uz tā bija sarkans aplis un diezgan daudz plaušķērpju. Ņemot vērā, ka tranzīta kravu pārvadājumi nenotiek jau ļoti ilgi, apstiprinājās hipotēze, ka ceļam piegulošajā mežā ir samērā tīrs gaiss.

Literatūras avotos minēts, ka parastais plaušķērpis aug jauktajos mežos uz lapu koku stumbriem, vietām arī parkos. Negatīvi ietekmē biotopa pārmaiņas un vides piesārņojums. Šī joprojām ir vienīgā līdz šim zināmā aizsargājamo ķērpju atradne tranzītceļa tuvumā. Tranzīta satiksmes atjaunošanas gadījumā šeit varētu ierīkot novērojumu, jeb monitoringa punktu, lai noskaidrotu, kas vairāk ietekmē plaušķērpja dzīvi – meža izciršana, atēnošana vai transporta radītais piesārņojums.

Krievu masu medijos jau parādījušies paziņojumi, ka Vientuļu robežpunkts pēc jaunā gada tiks atvērts tranzīta satiksmei, kā to paredzot starpvalstu vienošanās. Jau tagad var vērot, ka kravas automašīnas ik pa laikam bez kravas šķērso robežu. Krievijas pusē top moderns daudzstāvu robežkontroles punkts, bet Latvijas puse vēl neveic ikdienā nepieciešamās infrastruktūras sakārtošanu. Robežsargiem, visticamāk, pieaugošo kravu plūsmu kādu laiku nāksies pārbaudīt caurvējainā nojumē, jo nekāda būvniecība Latvijas pusē nav uzsākta.

Bet plaušķērpja liktenis ir apdraudēts jau šobrīd, ir izstrādāta cirsma, bet daļa no tolaik iezīmētajiem kokiem ir izcirsti. Ir saglabājušies tikai atsevišķi plaušķērpja eksemplāri. Bet abas pārējās ķērpju sugas vairs nav izdevies atrast. Parastais plaušķērpis nav sevišķi liels retums Viļakas pusē, taču no vides izpētes viedokļa droši vien bija nepieciešams pieskatīt mežstrādnieku darbu, jo šoreiz nozāģēts par daudz. Tas, ka diezgan drīz viļacēni pieradīs pie pilsētā stāvošām automašīnu rindām, nevienu nepārsteigs, bet vai aizsargājamie ķērpji pieradīs pie gaisa piesārņojuma, šobrīd pilnībā laikam vairs neizdosies noskaidrot.

Veido paši

Baltinavas pagastā Imanta un Anitas Mežālu lauku mājās egles (attēlā) atgādina ābeles – no apakšas atzarotas un ar balsinātu stumbru, bet augšā kuplu vainagu, gluži kā lietussargu. Egles tādas nav no dabas. Māju saimnieks pie to veidošanas ķēries, kad kociņi jau esot bijuši labi paaugušies. Eglītēm nogriezti apakšējie zari un regulāri – galotne.

«Vaduguns»

LUDZAS RAJONĀ

Balets nav tikai māksla, tā ir dzīves pārliecība

Zilupē mūzikas un mākslas skolas horeogrāfijas nodaļa darbojas jau 10 gadus. To izveidojusi, lolojusi un visus šos gadus vadījusi horeogrāfe Oksana Štrauha. Skola ir viena no četrām Latvijā, kur bērni tiek mācīti pēc speciāli sagatavotas programmas «Dejas pamati».

Pedagoģe ir pārliecināta, ka aizvest bērnu uz baleta nodarbībām ir par maz. Ja vecāku loma šajā pasākumā ar to arī beidzas, 90% gadījumu no iecerētā nekas nesanāks. Bērnam ir nepieciešama gan uzmanība, gan palīdzība, gan uzmundrinājums.

Balets nav tikai noteiktu kustību izpildījums. Tas ir dvēseles stāvoklis, dzīves uztvere. Tā ir vide un draugi. Tā ir māka toleranti izturēties pret citiem. Baletā bērnam tiek mācīts ne vien taisni turēt muguru vai nostiept kāju. Tā ir dzīves skola, kur cilvēks iegūst prasmi dzīvot kolektīvā, runāt, māku novērtēt kopējās uzvaras un analizēt kļūdas. Katru gadu skolas audzēkņiem ir iespēja uzstāties uz profesionālās skatuves Rīgas horeogrāfijas skolā, piedalīties konkursos, redzēt citus un pārādīt sevi.

Horeogrāfijas nodarbības skolā ilgst sešus gadus. Vidējais vecums, kad mazie dejotāji tiek uzņemti skolā, ir 5 – 6 gadi. Notiek ne tikai fiziskās nodarbības, bet tiek pasniegti arī citi priekšmeti: mākslas pamati, mūzikas teorija, horeogrāfijas vēsture, kostīmu vēsture, solfedžo.

Kā jebkurā mākslas veidā, arī baletā ir izcili talanti, kas uzplaiksnī diezgan reti. Taču pat talantam ir nepieciešams sevi atklāt un parādīt. Pārējie bērni un jaunieši, kuri būs izgājuši šo smago pārbaudījumu, iemācījušies ne tikai dejot, bet arī pārvarēt sevi brīžos, kad sāp un vairs neko negribas, dzīvē nebūs pasīvi malā stāvētāji. Viņiem būs raksturs, māka un spēja strādāt arī tad, kad to negribas. Tie, kuri nolems savu dzīvi saistīt ar baletu, var mēģināt iestāties Rīgas horeogrāfijas skolā un vēlāk turpināt izglītību tepat Latvijā vai ārzemēs. Zilupes mūzikas un mākslas skolas horeogrāfijas nodaļu beigušās meitenes atzīst, ka iegūtās iemaņas un zināšanas viņām ir noderējušas un noderēs dzīvē turpmāk.

● **Mazie dejotāji no Ludzas un Zilupes kopā ar savu pedagoģi Oksanu Štrauhu.**

«Ludzas Zeme»

LIKUMĪBA, INFORMĀCIJA

VUGD INFORMĀCIJA

Ugunsgrēku galvenais iemesls – neuzmanīga rīcība ar uguni

Šī gada desmit mēnešos Latvijā reģistrēti 9015 ugunsgrēki, kuros bojā gājuši 160 cilvēki. Kā «Novadnieku» informē Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) priekšnieka palīdze Inga Vetere, ugunsgrēku skaits ir par 41% mazāks nekā 2006. gada analoģiskajā laika posmā. Arī bojāgājušo ir par 21% mazāk nekā pērn (199). Kopumā ugunsgrēkos cietuši 207 cilvēki (2006. gada 10 mēnešos – 268), izglābti 295 cilvēki (284). Uguns nopostījusi 728 ēkas, iznīcinājusi 210 transporta līdzekļus, ugunī sadeguši 576 mājlopi.

No 9015 ugunsgrēkiem 4594 dzēsti lauku rajonos. Salīdzinot ar pērno gadu, viskrasāk ugunsgrēku skaits samazinājies Gulbenes un Balvu rajonā – par 66%, bet Aizkraukles rajonā – par 65%. Visvairāk ugunsnelaimju bijis dzīvojamajās mājās – 3062, 166 – ražošanas ēkās, 213 – sabiedriskajās ēkās, 45 – lauksaimnieciskās ražošanas objektos, 72 – jaunbūvēs, 658 – transporta līdzekļos un transporta nozares objektos, 41 – noliktavās. 2086 reizes degušas pamestas mājas, izgāztuves un atkritumi.

Salīdzinot ar 2006. gadu, visstraujāk samazinājies ugunsgrēku skaits lauksaimnieciskās ražošanas objektos – par 66%, par 64% mazāk bijis kūlas un krūmu ugunsgrēku, par 31% — ražošanas ēkās. Savukārt ugunsgrēku skaits transporta līdzekļos un transporta nozares objektos palielinājies par 23%.

Joprojām nemainīgs paliek ugunsgrēku izcelšanās galvenais iemesls – cilvēku neuzmanīga rīcība ar uguni. Šī gada 10 mēnešos šī iemesla dēļ notikuši 6970 ugunsgrēki. Otrajā vietā ir ugunsgrēku skaits no bojātām elektroierīcēm vai to nepareizas ekspluatācijas – kopumā 996 gadījumos. Trešais būtiskākais ugunsgrēku iemels ir nepareizas dūmvadu izbūves, pārkurinātu krāšņu un citu ar apkuri saistītu problēmu dēļ, jo šogad reģistrēti 608 šādi ugunsgrēki. Ja Latvijā kopumā aizdegšanās no bojātām elektroierīcēm vai to nepareizas ekspluatācijas ir par 4% mazāk nekā 2006. gadā, tad Rīgā šāda veida ugunsgrēku skaits palielinājies par 19%.

Šī gada 10 mēnešos veikti arī 4580 (2006. gadā – 3793) glābšanas darbi, kuros izglābti 226 (2006. gadā – 171) cilvēki. Glābēju palīdzība 687 reizes bijusi nepieciešama pēc ceļu satiksmes negadījumiem, 773 gadījumos tikusi sniegta palīdzība iedzīvotājiem, 108 reizes noticis darbs ar bīstamām vielām, 1367 reizes sniegta tehniskā palīdzība, 420 gadījumos glābti dzīvnieki.

Kopš gada sākumā ugunsgrēkos Latvijā gājuši bojā seši bērni. Pirmā nelaime reģistrēta **8. martā** Alūksnes rajona Mārkalnes pagastā, kur neuzmanīgas rīcības ar uguni rezultātā nodega dzīvojamā māja un ugunī gāja bojā 10 gadus veca meitenīte. **29. martā** naktī dega dzīvojamā māja Daugavpilī. Trīs cilvēki, glābjoties no uguns, izlēca pa logu, bet vienā no istabām palika un gāja bojā septiņus gadus veca meitene un deviņus gadus vecs puisītis. **18. septembrī** Daugavpils rajona Silenē ugunsgrēka rezultātā dzīvību zaudēja trīs mēnešus veca meitenīte, bet pusotru, trīs un četrus gadus veci zēni, lai gan bija saindējušies ar dūmiem, tika izglābti. 11 un sešus gadus vecu brālišu dzīvības Rīgā uguns paņēma **7. novembrī**. 14 gadus vecā māsiņa kopā ar sunīti paglābās uz lodžijas.

PREIĻU RAJONA TIESĀ

Preiļu rajona tiesā izskatīšanai noliktās sēdes no 15. līdz 29. novembrim

LAIKS	LIETAS DALĪBNIEKI	LIETAS BŪTĪBA
15. novembrī pulksten 9.30	Mārīte Mališeva	par sprieduma izpildes atlikšanu KL 180.p.2.d. – apsūdzēta par zādzības izdarīšanu nelielā apmērā
15. novembrī pulksten 10.00	Māris Mainulis	KL 175.p.4.d. – apsūdzēts par svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu lielos apmēros
15. novembrī pulksten 10.00	Jevģenijs Zaharevičs	KL 314.p.2.d. – apsūdzēts par to, ka atkārtoti realizēja mantu zinot, ka tā iegūta noziedzīgā kārtā
15. novembrī pulksten 14.00	Jānis Veips	KL 175.p.3.d. – apsūdzēts par to, ka atkārtoti izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu, saistītu ar iekļūšanu telpā
19. novembrī pulksten 10.00	Māris Višņakovs	KL 298.p.2.d. – apsūdzēts par to, ka izdarīja apzināti nepatiesu ziņojumu par smaga nozieguma izdarīšanu
20. novembrī pulksten 10.00	Leonīds Ivanovs	KL 275.p.2.d. – apsūdzēts par to, ka mantkārīgā nolūkā viltoja un izmantoja dokumentu, kas piešķir tiesības
20. novembrī pulksten 14.30	Andris Babris	KL 262.p.2.d. – apsūdzēts par to, ka vadīja transportlīdzekli alkohola reibumā bez attiecīgas kategorijas transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām
21. novembrī pulksten 10.00	Jānis Surgunts	KL 130.p.1.d., LKK 174.p. – apsūdzēts par to, ka vardarbīgi apgājās ar nepilngadīgo, nodarot fiziskas ciešanas, kā persona, no kuras cietušais ir materiāli un citādi atkarīgs
21. novembrī pulksten 10.00	Helēna Gorina	KL 156., 157.p. – apsūdzēta par goda aizskaršanu, cieņas pazemošanu
22. novembrī pulksten 10.00	Jevgenijs Stepanovs, Irina Stepanova	KL 221.p.1.d. – apsūdzēti par to, ka atkārtoti gada laikā pārkāpa ar akcīzes nodokli apliekamo preču realizācijas un uzglabāšanas noteikumus
22. novembrī pulksten 14.00	Eduards Kivlenieks, Ēriks Skvariks, Sergejs Bartaševičs, Aleksandrs Bartaševičs, Konstantīns Arlovskis	KL 175.p.3.d. – apsūdzēti par to, ka personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu (zādzību), kas saistīta ar iekļūšanu telpā
26. novembrī pulksten 14.00	Valentīna Vilcāne	KL 175.p.3.d. – apsūdzēta par svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu
27. novembrī pulksten 10.00	Mārtiņš Semjonovs	KL 312.p., 262.p.2.d. – apsūdzēts par to, ka vadīja transportlīdzekli alkohola reibumā bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām un izvairījās no tiesas piespriestā tiesības ierobežojošā soda
27. novembrī pulksten 10.00	Leontīns Cīrulis	KL 125.p.1.d. – apsūdzēts par smagu miesas bojājumu, kas bīstami dzīvībai, nodarīšanu cietušajam
27. novembrī pulksten 14.30	Andis Upīts	KL 274.p.1.d., 180.p.1.d. – apsūdzēts par dokumenta, kas piešķir tiesības, nolaupīšanu un zādzības izdarīšanu nelielā apmērā
28. novembrī pulksten 10.00	Iveta Kapustenoka, Imants Samsons	KL 175.p.2.d., 314.p.1.d. – Kapustenoka apsūdzēta par to, ka izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu, Samsons realizēja mantu zinot, ka tā iegūta noziedzīgā ceļā
28. novembrī pulksten 14.30	Aivis Poruks	KL 175.p.3.d., 185.p.1.d. – apsūdzēts par svešas kustamas mantas slepenas nolaupīšanas mēģinājumu, kas saistīts ar iekļūšanu telpā, svešas mantas tīšu bojāšanu
29. novembrī pulksten 10.00	Tālis Karkovskis	KL 180.p.2.d. – apsūdzēts par zādzības izdarīšanu nelielā apmērā

POLICIJAS ZIŅAS

Laikā no 5. līdz 11. novembrim Preiļu rajona policijas pārvaldes dežūrdaļā ir reģistrēti 42 notikumi, «Novadnieku» informē policijas pārvaldes priekšnieka palīdze Liena Lāce. Nedēļas laikā policijā reģistrēti seši sīkā huligānisma gadījumi, trīs vieglu miesas bojājumu nodarīšanas gadījumi. Vēl nedēļas laikā notikušas sešas zādzības un trīs ceļu satiksmes negadījumi. Rajonā reģistrēti arī divi ugunsgrēki.

Zog sūkņus, krānus, reduktorus

5. novembrī saņemts iesniegums no Riebiņu novada Rušonas pagasta. Tur kādai sabiedrībai ar ierobežotu atbildību, uzlaužot ieejas durvis, no kompresortelpām nozagts 1,5 kW jaudas ūdenssūknis, seši gaisa krāni (katrs 20 kilogramus smags), sliede kalšanai, divi reduktori un sešas 1,5 metrus garas metāla caurules. Policija uzsākusi kriminālprocesu.

Jau nākamajā dienā no šīs pašvaldības saņemts vēl viens iesniegums par to, ka no uzņēmuma garāžas nozagts akumulators, 20 litri dīzeļdegvielas. No zemnieku saimniecības «Saknes-1» telpām zagļi paņēmuši 13 dažādu izmēru riepas un sešus dažādu izmēru diskus. Policija arī šajā gadījumā uzsākusi kriminālprocesu.

Piedzēries lamājās necenzētiem vārdiem

5. novembrī Preiļos preses apvienības «Narvesen» telpās kāds 1971. gadā dzimis vīrietis, būdams alkohola reibumā, lamājās necenzētiem vārdiem, tādā veidā traucējot sabiedrisko mieru. Vīrietis tika saukts pie administratīvās atbildības.

Kriminālprocess par zādzību Līvānos

6. novembrī konstatēts, ka Līvānos no kanalizācijas sūkņu stacijas nozagts elektriskais perforators, mikseris un metāla sastatnes, kas domātas celtniecības darbiem. Policija uzsākusi kriminālprocesu.

Mežā izzāģēja un aizveda kokus

6. novembrī policijā saņemts kāda 1943. gadā dzimuša Riebiņu novada Rušonas pagasta iedzīvotāja iesniegums. Konstatēts, ka viņam piederošajā mežā izzāģēti un aizvesti projām aptuveni 30 kubikmetri augošu koku. Policija uzsākusi kriminālprocesu.

11. novembrī ar līdzīgu iesniegumu policijā griezies vēl kāds Riebiņu novada iedzīvotājs. 1966. gadā dzimušais vīrietis konstatējis, ka viņam piederošajā mežā ir sazāģētas un prom aizvestas četras egles. Arī šajā gadījumā uzsākts kriminālprocess.

Atklāj, ka pazudusi vanna lopu dzirdināšanai

Ar iesniegumu policijā 7. novembrī griezies kāds 1938. gadā dzimis Riebiņu novada Galēnu pagasta iedzīvotājs. Vīrietis bija atklājis, ka no ganībām pazudusi viņam piederošā vanna, kas tika izmantota lopu dzirdināšanai. Šis materiāls tika pievienots jau iepriekš uzsāktajam kriminālprocesam.

Nodega māja

Ugunsdzēsēju palīdzība bijusi nepieciešama Riebiņu novadā, kur 8. novembrī izcēlies ugunsgrēks un nodegusi kādam 1958. gadā dzimušam iedzīvotājam piederošā dzīvojamā māja.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Policijai lielākas iespējas cīnīties ar nelegālā alkohola izplatību

Šī gada 17. maijā Saeima pieņēma un 21. jūnijā stājās spēkā grozījumi Latvijas Republikas Administratīvo pārkāpumu kodeksā saistībā ar nelegālā alkohola izplatības apkarošanu. 21. jūnijā Saeima pieņēma, bet 19. jūlijā spēkā stājās grozījumi Krimināllikumā, kas saistīti ar atbildību par nelegālā alkohola izplatību. Līdz ar šīm notikušajām izmaiņām likumdošanā, arī policijai ir lielākas iespējas rezultatīvāk cīnīties ar nelegālā alkohola izplatību, «Novadnieku» informē Preiļu rajona policijas pārvaldes priekšnieka palīdze Liena Lāce.

Analizējot šī gada deviņos mēnešos paveikto, secināts, ka Preiļu rajona policijas pārvaldē ir sastādīti 36 administratīvie protokoli par pārkāpumiem, kas saistīti ar nelegālā alkohola izplatību. Kopš notikušajām izmaiņām likumdošanā rajona policijas pārvaldes Kārtības policijas biroja 2. nodaļas 1. iecirkņa darbinieki ir sastādījuši 28 administratīvo pārkāpumu protokolus par nelikumīgu alkoholisko dzērienu izgatavošanu (ražošanu), glabāšanu vai pārvietošanu un par ar akcīzes nodokli apliekamo preču aprites noteikumu pārkāpšanu.

Tāpat Preiļu rajona policijas pārvaldē uzsākti trīs kriminālprocesi, no kuriem divi ir par ar akcīzes nodokli apliekamo preču (to skaitā preču, kurām piemērojams akcīzes nodokļa atbrīvojums vai atvieglojums) iegādes, realizācijas, uzglabāšanas vai pārvietošanas (pārvadāšanas) noteikumu pārkāpšanu, kas izdarīta atkārtoti gada laikā. Viens kriminālprocess uzsākts par nelikumīgu alkoholisko dzērienu izgatavošanu (ražošanu), glabāšanu vai pārvietošanu, ja tā izdarīta atkārtoti gada laikā.

Lappusi sagatavoja L.Kirillova